

De veris, et visibilibvs Ecclesiæ Catholicæ notis, tractatio.

<https://hdl.handle.net/1874/424833>

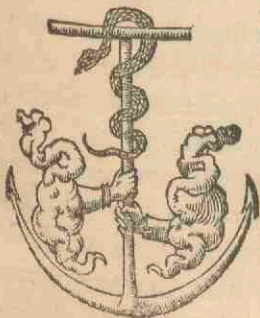
DE VERIS,
ET VISIBILIBVS
Ecclesiae Catholicae
notis, tractatio.

THEODORO BEZA
Vezelio auctore.

ANCHORA

SACRA.

GENEVAE,
APVD EVSTATHIVM VIGNON.
M. D. LXXIX.

U. S. DEPARTMENT OF THE INTERIOR

Geological Survey

Washington, D. C.

1880

REPORT OF THE

Geological Survey

OF THE

Geological Survey

DE VERIS ET VISIBI-
libus Ecclesie Catholicae notis,
tractatio.

THEODORO BEZA VEZELIO
auctore.

Væritur hodie de Ecclesie
notis & auctoritate, quæstio-
ne ab iis exorta, qui quum er-
rores suos ex Dei verbo refel-
li vident, Ecclesie nomen sacrosanctum
imperitis rerum istarum obtédunt, & ac-
cumulatis veterum aduersus hæreticos cer-
taminibus, nos in inuidiam vocant, quasi
tum verbi diuini tabulas corruerimus, tum
omni Ecclesie auctoritate violata, Dona-
tistarum exemplo, altare contra altare ere-
xerimus: quasi denique, quia iugum Baby-
lonis excussimus, Ecclesiam deseruerimus:
extra quam tamen (nobis ipsis confitenti-
bus) nulla sit salus. Neque verò hæc sophi-
a.ij.

stite imperitos duntaxat à cognitione veritatis arcet, verum etiam facit, vt quidam ex iis quoque vacillēt qui firmissimi videbantur. Quinetiam hac occasione non pauci media quaedam consilia ineunt, & sicut in dogmatibus lucem cum tenebris, sic etiam in vera Ecclesia dignoscenda adulterinas notas cū veris ac genuinis permiscere student. Atqui nisi vltro falli velent homines, facillimè posset istorum dolus agnosci & deuitari. Prius enim quā sit Ecclesia quari oportuit, quā de ipsius auctoritatis finibus definiendum: quē ordinem qui non sequuntur, admittunt certè crassum illum & flagris dignum errorem, quem Petitionem principij appellant. Age igitur quid istis sit Catholica Ecclesia dispiciamus.

Ecclesia prius definiēda quā de ipsius auctoritate querendum.

Catholicā Ecclesiam non rectè dici omnē certum in quo sit Episcoporum successio.

Contendunt isti certè, quicquid dissimulēt, Ecclesiam in qua nobis sit perstandum si salui esse volumus, esse Episcoporum cœtum, quorum nomē clatura ab Apostolis ipsis repetatur. Nos successione istam merè personalem dicimus neque esse Ecclesiam, neque quicquam ad istos pertinere.

Episcoporum ordo

Ecclesiam non esse primū ex eo veli-
p̄tis

phis pueris liquere potest, quòd Ecclesia
propriè accepto nomine certum sit non
tantum pastores, sed etiã greges compre-
hendi: sit autè planè ridiculum velle Par-
tem vt Totum ipsum definire, quoniam
alioqui totum & pars vnum & idem essèt.

non est Ec-
clesia.

Excipiunt sese cum pastoribus ipsos eti-
am greges illis adhærètes intelligere. At-
qui hoc quoq; ridiculum est, quò & here-
tici ac apostatae pastores, orthodoxis pasto-
ribus, & hæretici greges veris ouibus pos-
sint succedere: & interdù hæretici quidem
sint pastores, oues autè verè, & contrà veri
pastores hæreticas oues nanciscàtur. Illud
quum euenit, totam eiusmodi Ecclesiam,
(etiam si maiores verè Apostolicos habue-
rit, & consentiant inter se in defectione tũ
pastores tum greges) tamen penitus falsã
esse ne ipsi quidem aduersarii negare aude-
ant, quin hæreticum & catholicũ esse pro
eodem accipiant. In posteriore autem casu
falsitas saltem altera in parte deprehendi-
tur, quamuis vtrinque personalis illa suc-
cessio comperiat. Ergo neque ipsa per se
successio personarum, neque consensus i-
stiusmodi, veram Ecclesiam necessariò ar-
guit, quò & vbi vtrumque inuenitur, Ec-

Consen-
sus Episco-
pi, & gre-
gis non se
per est ve-
ræ Eccle-
siaz nota.

clesia tamen interdum sit falsa: & ibi vera esse aliquatenus possit Ecclesia, vbi vel pastor ab ouili, vel ouile à pastore dissentit. Exemplis autē & præteritis & presentibus probari ista nimium sæpe euenisse nemo, vt arbitror, inficiabitur.

Catholicū
& Romanū
idem
non sunt.

Sed rursū aiunt se non agere de particularibus Ecclesiis, quas posse deficere concedunt, sed de illa catholica siue vniuersali, quæ sit fulcrum & fundamentum veritatis. Atenim Catholicum istud quomodo tandem definiunt? In primis, certo loco, vt qui Catholicam & Romanam idē esse velint: deinde multitudine, vt qui nobis paucitatem exprobrent. Qualia sint igitur ista videamus. Sunt autē, nisi fallor, huiusmodi (si iustis argumentandi legibus constringantur). Romana Ecclesia sic docet, plurimi præ paucissimis sic credunt, & sic nobis per manus traditum est. Ergo ista est Catholica veritas. Quis autem est vsq; adeo rationis omnis expers, vt rursū hīc peti principium, & τὸ κενὸς μῦθος pro confesso assumi non videat? Demonstrate igitur, Sophiste, aut saltem probabiliter docete, primū quānam pars sit totū (vt vestram Ecclesiam Romanam vobis concedamus

damus Catholicæ Ecclesiæ vel præcipuum esse membrum) deinde vnde tandem istam Romanam Ecclesiam didiceritis pro perpetua veritatis norma constitutam, & vnde verum id esse, quod maiori numero probatur, hauseritis. Illud certè neque ex veteris, neque ex noui fœderis tabulis vniquam euicetis. Putida enim illa, Super hanc petram ædificauit Ecclesiam meam: Rogauit pro te Petre ne deficiat fides tua: & illud, Pasce oues meas, ter repetitum, apud homines non penitus istarum rerum imperitos ne refutatione quidem amplius indigent. At ex veterum fortasse scriptis istud probabitur. Quasi verò idem sit fidem Romanæ Ecclesiæ (quandiu laude digna fuit) prædicare, atque illam pro Catholica aut Catholicæ perpetua norma statuere. Et quum Ecclesiæ Romanæ nomine (si dicere volunt adulescentes isti quod sentiunt) nihil aliud quàm Episcopum ipsum Romanum intelligant, quæ hæc, obsecro, infamia est decisionem tantæ controuersiæ ab ea sede velle dependere, in qua, testibus ipsorum scriptoribus, tot iam sæculis, non sedisse videatur? F. ipiunt isti, vitis perso-

narum non tolli dignitatem ipsam & auctoritatem sedis, quemadmodum verus fuit Leviticus pontificatus, tum quoque quum à sceleratis & impiis pontificibus occupabatur. Neq; nos verò sentimus ministrorum vitiiis aboleri posse ministerij vel dignitatem vel etiã efficacitatē: (quod isti tamen sentiunt quum libet, vt qui suã illam transsubstantiationē à suorum sacrificulorum intētionē, fūne certē valdē putri, suspendant) sed hoc dicimus, posito istorum principio, Episcopum Romanum esse caput illud quod Ecclesiæ Catholice quasi vicem animę sufficiat, consequi prorsus oportere, vt istud caput sapiat, si volūt omnia eius mēbra, id est, particulares Ecclesias sapere: & vicissim, si illud insaniat, totam Ecclesiam insanire. Insanisse verò à multis iam seculis Romanos pontifices non modò vt priuatos homines, sed etiam in primis vt Episcopos: id est, non modò sceleratissimos omnium hominum penè singulos fuisse (quod isti non possunt iustificari, nisi malint suis ipsorum testimonij conuinci) sed etiam quod ad dogmata nostræ religionis attinet, partim omnē religionem veram neglexisse, partim etiã oppug-

oppugnasse, atq; adeò, (quod ab vno & altero seculo Petrarca scripsit, cuius versus cāmillāt) Romam à mille minimùm annis, templū hæreseos extitisse, & omne prorsus Christi officium quantū in se fuit subuertisse, adeòque sese supra ipsum Christū erexisse (sicuti, interpretibus probatissimis quibusque Græcis ac Latinis aliarum Ecclesiarum episcopis, Apostoli omni exceptione maiores, Ioannes & Paulus prædixerunt) nisi satis adhuc probauimus, probare rursus coram omnibus æquis iudicibus parati sumus. Diuidicetur ergo prius ista cōtrouersia, Sophistæ, quàm isto commētio quasi concessio vobis fundamento vtamini. Sed age, demus tales fuisse Romanos Episcopos, quorū successio tam numerosa ab istis profertur: quis tamen, nisi prorsus amens, idcirco concluderet Episcopū Romanū esse vniuersale caput, cui quisquis adhæreat verum Ecclesiæ Catholicæ membrum sit censendum? Et tamen hæc sunt bellorum istorum hominū captiuncule, qui Catholicum & Romanū vnum & idem esse volunt: quia nimirum scripsit Paulus fidem Romanorum fuisse suis temporibus toto orbe celebratam. At

nos quanto nunc rectius dixerimus illius meretricis fœtorem nō modò terram repleuisse, sed etiam in cælum vsque ascēdisse, & illam Apostoli excellentem *ad veteres Romanos* scriptam epistolam, verè nunc *aduersus Romanos* illorum successores inscribi oportere?

Catholicam Ecclesiam ex multitudi-
ne cōfessendā non esse.

Veniamus iam ad eos, qui suam illā catholicam Ecclesiam aestimant ex assecrarū numero, ac splendore. Certè si verum isti dicūt, meritò fuerit Christus cum suo grege declaratus ἀποσωτηρῶς, & turba illa fuerit Ecclesia Catholica, quæ toties vociferata est, Tolle, tolle, crucifige eū. Mendax quoque fuerit Apostolus Corinthiis scribens, Videtis, fratres, vocationem vestram: nos non multos esse sapientes secundum carnē, non multos potentes, nō multos nobiles. Denique tum isti digni fuerint de quibus refutandis laboremus, quā plures esse sapientes quàm stultos, aut ratione aut exemplis euicerint. Iam igitur satis liquere arbitror ex illa nuda quā isti iactāt successione non posse veram illā Ecclesiam Catholicam in qua sit permanendum, discerni à falsa, à qua sit necessariò discedendum.

Sed

Sed tamen antequam hūc locum conclu-
damus, refellendum nobis est argumentū
quod isti Sophistæ palmariū videri volūt.
Nam inquit, Patres sic agunt aduersus
veteres hereticos ex Episcoporum succes-
sione. Sed rursus quidnā esse potest ista
captiūcula putidius? Hęc enim illa est pue-
ris etiā cognita, quam solent Compositi-
onis & Diuisionis elenchum vocare. Pri-
mū igitur nego vlli veterum in mentem
venisse vt episcoporum recensioe utere-
tur, quin ad Apostolos vsque recurreret.
Cū nā id verò, nisi vt doctrinæ potius quā
personarū auctoritas adstrueretur? At isti
suorum verè Aposcoporum successionem
nobis opponūt, doctrinæ ipsius Apostoli-
cæ mentione vsq; adeò præterita, vt de ea
querere nefarium esse velint, aduersus eū
qui sese veterib⁹ Episcopis successisse pro-
bet. Obsecro verò quot blasphemiarum
auctores in præcipuis illis sedibus Antio-
chena, Alexandrina, Constātinopolitana;
federunt? Imò quam mihi sedem isti paulò
nobiliorem dederint, vbi sedem heretici
aliqui Episcopi non tenuerint? Et quod ad
Romanam cathedram attinet, à qua isti,
putrido sanè fūne, Ecclesiam Catholicam

quomodo
vñ sint suc-
cessionis
personalis
argumēto
veteres.

suspendunt, in ea sedisse Honorius monothelita, publicè ab vniuersali Sexta Synodo, & priuatim ab altero Romano pontifice Agathone damnatus, & Ioannes vicellimus secundus de animabus malè sentiens, ab ipsa Sorbona itidem damnatus, comperitur: vt Liberium, Vigilium, & Anastasium prætereã, quos video à nõnullis excusari, quamuis istum postremum quoque vt Acatianum Gratianus inter damnatos retulerit 2. dist. 19. Quod si quis obiciat istos ex numero Episcoporum expunctos: ac proinde in illa successionis nomenclatura nõ comprehendi: hoc tamen cogetur nobis concedere, nempe tum saltem interruptã successionem Romanę sedis fuisse, quum isti propterea sint expuncti, (quos tamen ipsi adhuc in suo catalogo recensent) quod ab Apostolica doctrina desciuisset: ex quo consequitur quod rectè ait Tertullianus, nõ ex personis fidem, sed ex fide personas probari oportere. Sed hinc profectò fateor me ineptire. Quum enim de doctrina quaeritur, quid hoc ad Ecclesię Romanę Episcopos attinet, quos tot iam seculis de nulla re minus, quam de doctrina vlla seu vera seu falsa, sed de sua duntaxat tyrannide

nide stabilienda & propaganda fuisse sollicitos, vniuersus Christianus orbis nouit? At istos, inquit, nemo damnauit. Fateor. Quis enim hoc sibi ius arrogasset aduersus illorum Tyrannidem, qui se à nemine esse iudicandos omnibus persuaserant? Itaq; nō interruptio, sed plena iam pridē multisque iam seculis continuata est Romanę successionis à Catholicę verę Ecclesię corpore abruptio. nisi fortasse censent isti minus aliquid esse nihil neque credere neque docere, quàm hereticum esse.

Et, quęso, quæ hæc impudentia est, veritatis dignotionem à successionem velle pendere, quum è contrariò veritatem successionem præire necessario oportere ne isti quidem inficiari possint?

Et isti Sophistæ si temporibus Christi extitissent, ex qua tandē Episcopali successionem veram Ecclesiam agnouissēt? nequaquam certē ex Leviticorum Pontificum nomenclatura, quoniam sacerdotiū istud tū finiebatur, neque successor Aaronis dici potest Christus, quin Iudaismus rursus stabiliatur: quamobrem etiam nō secundum ordinem Leui, sed instar Melchisedeci factus pontifex dicitur. Itaque

Veram doctrinam oportet præire verę successioni.

Ecclesia Christiana temporibus Christi nō potuit ex successionem personarū dignosci.

tunc absque personalis successionis nota Ecclesiam Catholicam agnouerunt sancti: nimirum ex doctrinae propheticae cum Christi ipsius & Apostolorum doctrinae comparatione: quod usque adeo verum est, ut contra nulli minus agnouerint Christum quam qui successioni Pontificiae adhaeserunt. Non est igitur vera vel perpetua Catholicae Ecclesiae nota illa personalis successio. Obiicient isti fortassis rursus, à Levitica successione depulsi, alteram successionem propheticam. Verum ne sic quidem verum dixerint, si in personis ipsis haereant. Neque enim perpetua fuit prophetarum successio sicuti sacerdotum: imò diu, post Malachiam praesertim, fuit abrupta. Opponent etiam nimirum illud, Super cathedram Moysi sederunt Scribae & Pharisei. Sed meminisse vicissim oportuit eundem Christum dixisse, Cauete à fermèto Phariseorum: ac proinde illo Christi dicto nos non ad personarum, sed ad doctrinae successionem reuocari.

Sed aliud habeo praeterea magis (ut ipsi loquuntur) peremptorium quod respondeam, aduersus illud in quo isti sese patrum in dignoscenda Ecclesia auctoritatē sequi

sequi falso gloriantur, ex quo magis ac magis ipsorum dolus patefiat. Nego igitur veteres patres ullos unquam istius successionis meminisse, nisi vel aduersus Schismaticos, stante adhuc legitima successione, sicuti actum est aduersus Donatistas: vel contra eos qui nouas nostrae religionis tabulas proferebant, quales fuerunt initio penè innumeri, ut Simon, Valentinus, Basilides, Montanus, tota denique illa impudentissimorum hominum cohors. Sic igitur orthodoxi aduersus istos ethusiastas colligebant. Si uestra doctrina vera est, aut nunquam adhuc fuit Ecclesia, aut vetus est doctrina quam profertis. Vtrumque autem istud falsum esse constat ex eo quod & Apostoli Ecclesiam Christi collegerunt, & vos uestra non ut ex Apostolicis scriptis desumpta, sed ut recenter vobis à Spiritu Sancto patefacta docetis. Et rursus (aiebant patres) hoc vtriusque liquet ex eo quod & nostrarum Ecclesiarum primordia sursum ad ipsos usque Apostolos ascendendo, enumeramus: vos autem accipere ab Apostolis uestra non potuistis, quae primi excogitastis. Hic supererat vnum, quod illorum fanaticorum versutissimi excipiebant: nepe

Argumēto successiōnis perionalis non vñ sunt veteres aduersus quos uis hærēticos.

non omnia fuisse Apostolis patefacta, ac proinde suis quoque reuelationibus credendū. Sed Tertullianus, (quem mirū est postea decipi à Montani paraclero potuisse) copiosissimè & neruosissimè istā prescriptionē refutat, ostendens neque quicquam celasse Dominū Apostolos Ecclesiæ suæ architectos, nec vicissim Apostolos quicquā eorū reticuisse quæ à Christo accepissent. Sic, inquā, patres successionis personarū argumento aduersus illos vsi sunt planè *ἑρμηνεύοντες*: aduersus Samolitanos verò, Sabellianos, Arianos, Pelagianos, vllos denique cum quibus non de tabulis ipsis sed *ἡ δὲ διακονία* quærebat, nō item: quoniam hoc ineptissimū fuisset. In summa igitur duo ista respondeo: Veteres, quorū auctoritate isti impudenter a-
 butuntur, neque à doctrinæ Apostolicæ successionē vnquā separasse Episcoporum ipsorum successionē: neque aduersus alios hæreticos hanc opposuisse successionem, quàm aduersus eos à quibus noua quæpiā reuelatio, sicut hodiè ab Anabaptistis, Libertinis, Schuencfeldianis, prætexebatur: ac proinde quum nunc inter Romanistas & nos duabus tantū de rebus controuer-
 tatur

tatur, nempe de Scripturæ interpretatio-
ne, & an scripta Prophetica & Apostolica
plenissimè complectantur quicquid nobis
credendum est: efficitur illos in priore qui-
dem capite impudenter abuti patrum ex-
emplo in successionis argumento aduersū
nos proferendo: in altero autē nobis certū
etiam ad eos refutandos telū subministra-
ri. Quòd autem successio etiam ista aduer-
sus Donatistas prolata fuit tanquā schif-
maticos, nihil hoc ad nos pertinet, quos
isti non pro schismaticis propriè, sed pro
hæreticis habent: qua de re tamen suo
quoque loco non nihil dicemus.

Sed age, gratificemur istis aliquantulū,
& (quod nullo veritatis præiudicio fiat) i-
stis suæ illius personalis successionis quan-
tamcumq. vim concedamus: quid hoc ob-
secro, causam ipsorū adiuuerit?

Etenim, (vt ab ipsorū Hierarchiæ, quā
vocant, summo gradu, id est ab illo vniuer-
sali ministeriali capite, inchoemus, cui no-
mē Papæ omnibus Episcopis antea com-
mune, proprium postea fecerunt:) Sata-
nam tam facilè in regno Dei quàm eius-
modi vllum caput, vel in noui fœderis ta-
bulis, vel in antiqua Ecclesia inuenerint.

Argumē-
to à succes-
sione Apo-
stolica per-
sonali, non
modò non
fulciri Ro-
manā pseu-
decclēsiā,
sed etiam
euerti etiā
si de doctri-
na nō quæ-
ratur.

Nullum
Apostoli-
cū vnquam
fuisse mini-
steriale ve-
niuersale
caput, ac
proinde il-
lius succes-

tionem nō
esse Apo-
stolicam.

Notum enim est ipsis quoque pueris, quā
falsa, inepta, absurda sint quæcunque ex
scripturis ad id probandum afferunt: &
quod ad illius veteris purioris Ecclesiæ hi-
storiam attinet (id est hac quidē in re vsq;
ad Phocæ illius parricidæ tēpora) *Ἐπιτομή*
quæ Romano Episcopo tribuebatur,
nullos comperient (licet Romani qui-
dem Episcopi nihil magis ambirent, neq;
deessent qui ipsis impudētissimē iam tum
adularentur) ita fuisse interpretatos, vt p-
pterea gradū istum vniuersalis capitis ad
illum transferrēt. Itaq; non Christum, non
Petrum, sed illum omnium hominū teter-
rimū, Phocam inquam, Imperatorē, istius
vniuersitatis auctorem: Bonifacium verò
tertium habēt istius tyrannidis, aut, vt ip-
sius Gregorij Magni verbis vtar, Antichri-
stianismi caput, adeò vt Mahumerismum
Papismus Romanus annis duntaxat sede-
cim ad summū antegrediatur. Quibus au-
tem artibus istā tyrannidē monstrū istud
inuasit: quis tādē hodie ignorare potest,
nisi historiarū imperitus, aut cuius oculos
Satan excæcarit? Imò quū beatissimus iste
Pater sese nō vnus Petri, sed Pauli quoq;
successorem iactet, quorū etiam capita nō
tam

tam à Neronis carnificibus quàm ab ipso-
 met Papa truncata, plumbeis illis sigillis su-
 is insculpat: aut duo capita in vnum con-
 flata postea fuisse necesse est, cuius dein-
 ceptus potestas ad istum vtriusque successo-
 rem scilicet transferit: aut neque Petrum
 neque Paulum fuisse vniuersale istud vni-
 cum ministeriale caput: nisi malit profi-
 teri Catholicam Ecclesiam initio bicipité
 in terris extitisse. Quid verò? vt de tot An-
 tipapis nihil hîc commemorē, quum Li-
 berius & Damasus vno eodemq; tempore
 illam Romanam sedem communi omniū
 consensu obtinerent, vbi tunc vnicum il-
 lud vniuersale caput extabat? Et hæc qui-
 dem de spiritualis illius gladij per manus
 traditione dicta sint. Ad alterum autem
 illum gladiū quod attinet, quem secularē
 vocāt, quo Magistratus omnes iugularūt,
 vnde tandem istius Iurisdictionis initium
 ducūt? Nam, vt fabulam illam donationis
 Cōstantini tam verā esse credamus quàm
 est impudēter conficta, non erit certè Apo-
 stolica, sed Imperatoria: neque à Christo
 aut Petro, sed ab hominibus cōcessa: quod
 tamen neque Constantino facere, neque
 Episcopo Romano, etiam si vltro oblatum

esset, recipere licuit. Itaque si utraq; istas pennas suo iure repetierint, illas quidem Ecclesia, istas verò Reges ac Principes, (quod utrumque suo tempore eueniet) nō iam caput Ecclesiæ, sed de plumis cuculus iste apparebit. Et hæc quidem paucis de isto capite, quoniam sunt iam pridē à nostris copiosissimè & ex Dei verbo & ex priorum temporum certissimis historiis, ipso denique Pontificum testimoniis demonstrata.

Nullam esse posse in Cardinalibus, Primatibus, aut Archiepiscopis Apostolicam successionem.

Detruncato autem istius successionis capite, quòdnam fuerit reliquum corpus præter putre ac fœtidum cadauer? Certè proximum illi capiti gradum, nempe Cardinalatum, qualis nunc est, repeti à vetustiore ætate non posse, coguntur ipsi confiteri. Sequuntur Primates, & Archiepiscopi. Nam Patriarchatus vix nomen ipsum superest, & litē inter Quartūuiros illos primū, ac deinceps inter Quintūuiros exortū, Mahumetes tandē diremit. Horum igitur originē ne Nicena quidē Synodus ad diuinū verbū aut Apostolicam ordinationē, siue ἑγχεσθον siue ἀγχεσθον sed ad veterē consuetudinē refert. Itaque ne hæc quidē successio Apostolica videri potest. Superfunt Episcopi sic ab istis appella-

Episcopus
pater gra-

ti, supra presbyteros videlicet in quaque
 dicecesi constituti. Reliquos enim ordines
 inferiores isti Successionarij nihil moran-
 tur, quorum tamen vnica successio speciē
 aliquam Apostolicæ successiois habet.
 Atqui nō modò nullum talem Episcoporum
 gradum ab Apostolis institutum, qua-
 lis est postea statim ab Apostolorum tem-
 poribus in Ecclesiam inuectus, constare ex
 priore ad Corinthios epistola liquidò po-
 test: nec fuisse tale quicquā Apostolo pro-
 batū, nempe vt alius esset Episcopi quàm
 presbyteri gradus, siue vt quispiam non
 gregis sed *συμπεριεβυτέων* suorum respec-
 tū Episcopus diceretur. Quis enim dubi-
 tat quin hoc consilium vel daturus fuerit
 Corinthiis Apostolus, vel ipsemet execu-
 turus, & Cephæ vel Apollo attributurus,
 si (quod Hieronymus ad Euagrium & in
 commentariis in priorem ad Titum epi-
 stolam tradidit) commodum, nedum ne-
 cessariū hoc remediū compescendis schis-
 matibus futurum censuisset? Sed siue gra-
 dum istū in Ecclesia instituere licuit, siue
 minus (de hoc enim disputare nunc quidē
 non placet) non tantum illud ex Hiero-
 nymo liquet in epistolā ad Titum, Episco-

dum quo
 supra pres-
 byteros si-
 ue pasto-
 res reli-
 quos attol-
 luntur, fu-
 isse Apосто-
 lis ignotū,
 ac proinde
 nullā eius
 esse succes-
 sionē Apo-
 stolicam.

pos consuetudine magis, quàm dominicæ dispositionis veritate presbyteris esse maiores, sed etiam ex testibus quos isti vt omni exceptione maiores proferre consueuerunt, veluti Lucino Papa, Clemente secundo, Anacleto, (nisi nothæ sunt eorū potius epistolæ, quas isti tamen pro authenticis citant) Lombardo lib. sentēt. 4. dist. 24, Gratiano, Cardinali denique Cusano lib. de vnitae Catholica, & Platina in vita Bonifacii tertii pontificis: qui omnes disertè testatur totum istum hierarchicum ordinem suprâ Presbyteros, esse ad Romani imperij exemplar ab hominibus excogitatum; id est veram esse bestiae imaginem in Apocalypsi Ioannis descriptam, cui operam initio quoque nauarunt nonnulli qui minimè id factum volebāt. Tanti fuisse momenti res ipsa tandem docuit, à verbo Dei vel transuersum vnguem deflectere.

Conclusio disputationis de successione personarū à successione doctrinae coniuncta.

Hæc autem quum ita sese habeant, id est quum neque personarum ista successio factis vera ac genuina sit Ecclesiæ nota, neque, vt talem esse demus, quicquam ad istam Papisticam laruam pertineat, quid tandem istud rei est in quo nonnullos hodie tantopere

pere videmus hæsitare, vt etiam non pauci, quasi obiecto Gorgonis capite, pedem referāt? nempe hæc quidem est spiritus erroris efficacia, vt qui prohi sūt & ἀπίστοι, manifesti fiant.

Audiamus autem aliud quoque nō dissimile istorum impudentiæ testimonium. Volunt quoque eam demum censerī Ecclesiam vbi vigeat ordinaria ad sacrum ministeriū vocatio. Istud verò quid aliud est quàm Chalcidēsis illius hospitis exemplo, eandem escam interpolatam nobis reponere? Quia tamen hīc rursus velut ad scopolum, & quidem non sine naufragij periculo, hærerē nōnullos video, conabor illos hinc quoq; veluti veritatis flatu impulsos extricare.

Certè si istos iubeas quid Ordinationis nomine intelligāt explicare, (quæ petitio in hac quæstione prorsus honesta est, atq; adeò necessaria) tum apertè leonum istorum vngues sese prodēt. Proferent igitur illud Apostoli, Quomodo prædicabunt nisi mittantur? & illud, Oportet in domo Dei rite & ordine fieri omnia. Assentimur. Dicent veteribus canonibus totum illum ordinem comprehendī, qui violari nullo

Ordinationem eam nonicam nō esse perpetuam & necessariā Ecclesie Catholicæ notam.

Mitti quidem à Domino semper oportet pastores: sed nō est semper eadem missionis ratio.

modo possint aut debeant. Respondemus
 primum, ex ipsorum Canonum compara-
 tione liquere vnum & eundem ordinem
 in Christianis Ecclesiis, neque præscriptū
 semper, neque vbiq̄ue seruatum: neque e-
 tiam hoc pati posse circumstantiarum va-
 rietatem, vt idem vbiq̄ue, & semper ordo
 in his rebus ad amissim obseruetur: ac
 proinde importunè tāquam absolutè ne-
 cessariò exigi Canonum, etiam vetustissi-
 morum & optimorum obseruationem.
 Quod si tam hīc sunt impudentes vt hoc
 inficientur, arguam ipsos profectò vt ma-
 nifestos præuaricatores. Nam si quicquā
 ex canonibus prætermittere sine vlla ex-
 ceptione nefarium est, vnde ille maximus
 Romanæ curiæ ex Iuris quoque ipsius di-
 uini dispensatione quæstus? Neque me ve-
 rò ab istac exceptione detrudi facilè pa-
 tiar.

Canonica
 ordinatio,
 etiam si sta-
 tuatur per
 petua Ec-
 clesiæ Ca-
 tholicæ no-
 ta, Roma
 nam Pseu-
 declesiā
 coarguit.

Sed age hīc etiam istis gratificari libet.
 Dicamus igitur, (dilata illius exceptionis
 disceptatione) Vocationem esse rationem
 non tantum verbo Dei, sed etiam veteri-
 bus puris ipsis canonibus consentaneam,
 qua munus Ecclesiasticum cuiquam com-
 mittatur. Concedamus etiam (nullo tamē
 cum

cum veritatis præiudicio) ibi demum vbi
 ordo iste integer vigeat, veram Ecclesiam
 videri: aio tamen sic certissimè liquere istã
 Ecclesiam Papisticam nihil minus esse
 quàm illam Catholicam cuius nomen sibi
 vendicat. Cedò enim, quis iste ordo est?
 nempe vt legitima præeunte doctrinæ &
 morum cognitione, & graduum Ecclesia-
 sticorum ordine non temerè violato, qui-
 spiam ex libero totius alicuius Ecclesiæ de
 qua agitur consensu, ad sacrum Ministe-
 rium designatus, à quibus decet ordine-
 tur, id est, in suæ functionis veluti posses-
 sionem mittatur. Hunc autem ordinem si
 quis violet, id est, siue in examine, siue in
 electione vitium interueniat, omnes puri
 canones irritum id omne censi iubent,
 atque adeo ordinãtem grauissimis pœnis
 subiiciunt. Hoc ita se habere ne isti quidẽ
 inficiari possint: quamobrem paginas mul-
 tas, canonũ citatione onerare nolui. Iam
 prodeant isti, & nobis ex vniuerso ipso-
 rum clero vel vnum proferant in quo sit
 ordo iste, vel dicis causa, obseruatus. Non
 quæro an ista, tum à verbo Dei tum à pu-
 ris canonibus præscripta, sint ab istis ad
 amissim multis iam seculis obseruata: sed

hoc quæro, an ullus sit plerisq. locis apud illos electionis vsus, quum de ipsius abolitione cum Regibus & Principibus pepigerit, eaque pacta excudi, & proflare Romana meretrix patiatur. Vbi verò aliqua superest electionis species, ad eone existimauerim istorum quemquam esse posse impudentem, vt quæ emptis manifestè suffragiis inter ambientes & Canonicos quos vocant, id est, inter porcos & asinos, immunda prorsus animalia, ex comparato palàm geri vniuersus mundus nouit, aufint aliud esse negare quàm abominandam omnis & diuini & ipsius purioris Canonici quod vocant, iuris conculcationem? Examini autem doctrine & morum legitimi scilicet testes sunt illi perditissimi homines, nō aliunde partim in istius Romanæ Ecclesiæ prouinciis, partim in ipsius Romanæ meretricis sinu, quàm ex quotidianis manifestis periuriis victum sibi comparantes. Et hoc scilicet ignorant Pontifices ab his verbis suas Bullas inchoantes, *Vita ac morum honestas, super quibus fide digno apud nos commendans testimonio, &c.* Quid? Collationis siue ordinariæ, siue deuolutæ, quas vocant, & Resignationis iura,

ra, vbi tãdem nisi in Satanæ coquina sunt excogitata, intrita, percolata, ac tandem omnibus summis & iisimis dementandis propinata? Et isti scilicet vocationem Ecclesiasticam penes se euicerint residère.

Sed rursus audiamus, quod magis etiam istorum impudentiam coarguat. Quum de vocatione nobiscum litigant, vrgere solent Manuum impositionem, quasi in ea situm sit verum legitimæ & adulterinæ vocationis discrimen. At qui bonos viros istos oblitos non fuisse credo quod modò dixi, nempe ex omnibus veteribus Canonibus irritam censeret eius ordinationem qui non fuerit legitimè examinatus & electus, & qui tales ordinent, grauissimis etiam pœnis subiici: ac proinde frustra ipsos sibi vindicare quod nunquam apud illos inuenitur.

Deinde illud quoque ipsos scire oportuerat, non creari Pastores manuum impositione, sed legitima Electione (quæ vox Dei est) creatos, Deo sic commendari & in possessionem Ministerij sui mitti. Quod enim ipsi illum impositionis manuum ritum inter

Temere aduersum nos contèdere Romanum pseudolecturam de manuum impositione.

Manuū impositione nullos creari Pastores, sed iam creatos mitti in muneris sui possessionem, & Deo commendari.

Sacramenta, eâdem atque Baptismum, & Cœnam Domini ratione numerant, profus vanum esse delirium dicimus, quum neque præceptum illius ritus expressum extet, neque promissio sacramentalis illi ritui sit adiuncta: neque tamen aut hunc ritum reiicimus, aut preces Ecclesiæ Pastorem sibi à Deo missum (missio enim diuina est legitima electio) eidem commendantis, ac veluti offerentis, inanes esse censeamus. Sed hîc nimirû istis hypocritis quod in cæteris quoque rebus contigit, nempe vt, iis omisiss in quibus vera vocatio consistit, (doctrinæ videlicet ac vitæ perfectatione, & legitima totius Ecclesiæ electione) in externa ceremonia hereant, quâ & ipsam infinitis histrionicis ritibus conspurcarunt, vt horrendam illam nundinationem, veterumque canonum de beneficiorum quæ vocant multiplicatione, & de ordinatione per saltum (vt ipsi loquuntur) conculcationem præmittam. Et tamen ita quoque summo veterum Synodorum consensu, non ordinationem modò, sed etiam cæteras vocationis partes potiores irritas censerî ne ipsi quidem ignorant.

Sed

Sed age, ponamus etiam legitimè omnes istos & electos & ordinatos: an, idcirco fuerit illorum cœtus Catholica Ecclesia, ac non potius latronum spelunca, si vocatione abutentes lucem conuertant in tenebras, & hoc vnum agant, vt oves ad Christum adducendas, Satanæ mancipet? Et tamen ne si hoc quidem faciat istius pseudoecclesiæ caput (quid autem aliud facit?) à quoquam mortali iudicari se posse sustinet. Sic enim non dicere modò, sed etiam scribere isti iam pridem ausi sunt. Quod si hoc planè est Antichristum esse, quæso, quænam ista Catholica est Ecclesia, cuius Antichristus sit caput?

Ne legitimum qui dem ordinationem esse perpetuam & absolute necessariam Ecclesiæ vere siue Catholice siue particularis notã.

Itaque, vt tandem hunc locum concludam, consistare iam hæc duo satis arbitror: neque successionem nudam personarum aut externæ vocationis obseruationem, esse veræ Ecclesiæ necessariam ac perpetuam notam illam quam logici proprium quarto modo appellat: neque, etiam si ita esset, ista quicquam ad Ecclesiam Romanam, qualis est, id est, ad Papatum pertinere: sed potius quæcunque Antichristi Ecclesiam coarguunt, in ista meretrice sic aperte eminere, vt qui illam pro adultera

Conclusio totius superioris disputationis, de successione personalis, & ordinacione.

repudiata non agnoscat, refugiat & ex-
cretur, planè vel ista nihil curet, vel omnis
intelligentiæ sit expers.

Vera Ec-
clesiæ ve-
ræ defini-
tio & genu-
ina nota
necessaria
ac perpe-
tua.

Quoniam verò propositum nobis est,
non tantum falsas notas ostendere, quod
à nobis esse factum putamus; sed etiam ve-
ras ac genuinas proprias Ecclesiæ notas
veluti digito commonstrare, age poste-
rius istud aggrediamur. Dicimus igitur
veram Ecclesiæ veræ siue particulariter,
siue vniuersaliter consideratae definitio-
nem esse, qua dicitur esse cœtus qui ve-
rum Iesum Christum vnicum seruato-
rem suum agnoscat. Vnicum enim hoc
esse veræ illius spiritualis domus Dei fun-
damentum: vnicum illius mystici corpo-
ris animam, vnicum illius ædificij amul-
sim Iesum Christum.

Verum
Christum à
falso ex v-
niversis scrip-
tis
Propheti-
cis & Apo-
stolicis esse
agnoscen-
dum.

Respondent aduersarij idem se
quoque agnoscere ac prædicare. Idcir-
co adiicimus, Quum multi sint Chri-
sti falsi, nos de vero Christo agere. Idem
& isti excipient se fecisse & facere. Ter-
tio igitur loco addimus, Eum demum
Christum verum esse, qui sese per os Pro-
phetarum & Apostolorum plenissime pa-
tesfecit. Os autem Prophetarum & Apo-
stolo-

istorum interpretamur ipsorum scripta authentica, quibus plenissimè & perfectissimè comprehensa omnia Christianæ fidei dogmata, partim expressè, partim ex necessariò consequentibus affirmamus.

Æquè enim absurdum esse credimus existimare Apostolos aliquid nesciuisse mysteriorum Christianorum, vel non omnia mundo reuelasse, (quod vtrumque dementiæ meritò tribuit Tertullianus) atque non omnia ad salutem necessaria scriptis tradidisse: vel denique non ita tradidisse, vt vel ex se non satis pateant, vel, si quid obscurius scriptum est, aliùde quàm ex ipsismet eorum scriptis vera sit eorum interpretatio accersenda. Hic verò aperte dissentientes habemus aduersarios, non omnes tamen, neque pari impudentia. Sunt enim qui vtrumque illud concedant, Apostolos videlicet salutis doctrinam omnem perfectè cognouisse, & eandem totam Ecclesiæ optima fide nuntiasse: quod certè meritò concedunt, quum hoc testetur ipse disertissimis verbis Christus Iohannis capite decimoquinto, & cap. 16. 13. & Paulus Actorum cap. 21. 27.

Idcirco ex Prophe-
ticis & A-
postolicis
scriptis
perfectè di-
gnosci ve-
rum Chri-
stum, quo-
niam fidè
Christia-
nam om-
nem plenè
& peripi-
cùe scie-
rint, & do-
cuerint, &
adhuc suis
scriptis da-
cènt Pro-
phetæ &
Apostoli.

Galat. i. 8, & Hebr. i. i. Alioqui falsum esset, aliquatenus saltem, quod idem Paulus ait, Ecclesiam videlicet superstructam esse Prophetarum & Apostolorum fundamento, & quod de sacris scriptis testatur, 2. Timoth. 3. 16. 17. Imò etiam falsum fuerit, quod dicit idem Apostolus, Ecclesiam esse columnam veritatis, nisi in ea columna veritas omnis insculpta prosteret. Alij quidam impudentiores nescio quid iis relictum autumant, quos Apostolorum successores vocant: adeò quidem confidenter ut etiam ea in re errari non posse contendunt, quorum dogma apud sani iudicij homines arbitror nunc quidem refutatione non egere.

De Verbo nō scripto quid sentiendum.

Sed in duorum posteriorum ac praesertim in postremi capitis oppugnatione prorsus istos omnes video aduersum nos consentire. Vrgent enim verbum quod ἀγραφοι, quod Apostolicas traditiones vocant. Et certè non inuitus illis concedo, non fuisse sigillatim praescripta quaecunque pro temporum, locorum & personarum circumstantiis sunt in forma ipsa diuini cultus ab Apostolis aut eorum consensu obseruata.

Sed

Sed quis idem statuendum esse de ipsius doctrinæ placitis concesserit? Denique quum quænam ista sint dogmata proferre iubentur aduersarij, tum prodit sese mendax ille spiritus, quoniam quæ per manus tradita esse volunt, tradi ab Apostolis neque voce neque scriptis potuerunt, quin à seip[s]is dissentirent. At qui longè aliter patres etiam omnes orthodoxi de scripturarum sacrarum summa integerrimâque perfectione iudicarunt, quorum testimoniis milies prolatis has paginas implendas nunc quidem non putauit.

Supereſt quæſtio de Scripture interpre-
tatione, quæ ſic profectò ab iſtis agitatur,
vt blaſphemia crimẽ effugere nõ poſſint.
Sunt, fateor, nonnulli ſcripturæ loci partim
ob linguarum ignorationem, partim etiã
alio noſtro vitio nobis ad hunc uſque diẽ
ita obſcuro, vt ne nũc quidem inter doctiſ-
ſimos quoque & optimæ conſcientiæ in-
terpretes de illorum proprio ac genuino
ſenſu per omnia conſtare potuerit. Sunt
quædam etiam in ſacris literis uſque adeò
ſubtiliter dicta, vt non quibuſuis eò uſque
progredi liceat. Denique ſunt etiam quæ-
dam iis uerbis ſcripta vt, quod ait Auguſti-
c. j.

Verbi
ſcripti in-
terpreta-
tio non
aliunde
quàm ex
eodem ip-
ſomet uer-
bo, locorũ
videlicet
collatio-
ne, & ana-
logia arti-
culorum
fidei peten-
da.

mus, ac uere nostrā in iis scrutandis ac meditando diligentiam appareat Spiritum sanctum uoluisse. Ac nisi doctrinae ac religionis Christianae necessaria capita sic plane ac perspicue, populariter denique, Prophetis & Apostolicis scriptis explicata sunt, ut in Ecclesia percipi (interueniente Dei Spiritu quo sanctos omnes suos illustrat) manifestè possint, quorsum ad scripturas suos auditores Dominus ablegaret: imo quorsum & Prophetæ & ipse quoque Christus, & Apostoli loquuti fuerint, si intelligi illa noluerunt, quæ scire omnes oporteret?

Dogmata Christianae religionis quae sunt, potest etiam naturali intelligentia ex scriptis Prophetis & Apostolicis cognosci,

Dicam aliquid audacius, quod tamen probare me posse confido. Ut Christianae fidei placitis tanquam ueris assentiamur, ac multo magis ut ea nobis ipsis applicemus, oportet certè nobis aures aliunde aperiri, carneū cor tribui, nos denique aliunde quàm à carne & sanguine doceri, quòd Ecclesia sit eorum cœtus qui *Prophetae* sunt & quibus brachium Domini reuelatū est: Ut autè quid de singulis nostrae religionis articulis in summa senserint ac docuerint Prophetæ & Apostoli intelligatur, solo penè nō penitus obtuso ingenio, & linguarū peritia, attenta denique lectione opus est.

Lōgè enim aliud est percipere quid hic vel ille dicat, quàm quæ percipias sic intel ligere vt etiã probes, & non tantùm τὸ ὄτι, sed etiã τὸ δῖοτι teneas: & aliud est κατάληψις quàm ἐπισήμη in prophanis etiã rebus: & hæc rursus in Theologicis ἐπισήμη aliud est ἢ πλεθροφεία. Itaq. κατάληψις quidẽ omnium est aliquo iudicio præditorũ: ad ἐπισήμη autẽ externa quoq; Spiritus diuini illustratione propter humani iudicij cæcitatẽ opus est, quod tamen donũ est multis etiã malis cum bonis commune. At πλεθροφεία electos à reprobis discernit, estque proprium sanctorum peculiũ.

Itaq. explicationẽ Verbi diuini non modo vt vtilẽ verũ etiã vt necessariã requirimus, nequaquã tamẽ ob quã causam isti putãt, neq. inde petendã vnde isti existimãt. Arbitrãtur enim illi sic illud obscure traditũ, vt aliũ de illata luce, quasi ἀνιγμωτῶδες quippiã indigeat: & quũ ab iis queritur vnde tandẽ lux illa sit accersenda, rursus Ecclesię Catholicę laruã nobis obtendunt: quo nomine interdũ hos vel illos ex patrib. interdũ conciliorũ particulariũ vel vniuersaliũ cõtones, sæpissimẽ denique lōgã cõsuetudinẽ p̄ irrefragabili testimonio

Distin-
guẽda esse
in sacris li-
teris, κατὰ
λογίαν, ὁμι-
λήσειον, &
πληθροφεί-
αι. quorũ il-
la natura-
lis est, al-
tera, spiri-
tualis qui-
dem, sed
cum repro-
bis etiã,
nonnul-
lis com-
munis, ter-
tia filiorũ
Dei pro-
pria.

quibus in
capitibus
hodie dis-
sideamus
quum de
Verbi di-
uini inter-
pretatione
queritur.

imperitis obtendūt: quibus si quis non statim assentiatur, quasi reus diuinæ & humane maiestatis peractus, olim quidē quadam iuris specie ad ignem damnabatur, nunc verò nulla præeunte cognitione, furentis plebis gladiis obiicitur. Et hic quidem nunc est istorum zelus. Nos verò, ut vno verbo omnia quæ huc spectāt exponamus, Ecclesiā Christi esse dicimus scholam in qua verbum domini non modò recitandum ex scripto, sed etiam docendū sit ut rectè intelligatur, & ita quidē ut adhortationes, correptiones, consolationes, tum publicè, tum priuatim adhibeantur, quod apud Paulum prophetandi nomine intelligitur. Deinde & hoc adiicim⁹ quod hūc est præcipuè animaduertendum: non aliunde quàm ex ipsis scripturis petendam esse earum interpretationem: non modò quoniam vnicum verbum Domini est *ἀποστόλων*, sed etiā quia nusquam alibi quàm in scriptis Prophetis & Apostolicis illa veritas est nobis patefacta. Notissimum enim est ac verissimū illud Augustini, scripturam esse ex scriptura interpretandam. Nec pigebit hūc adscribere insignem locū ex hom. 49. operis imperfecti in Mattheū. quod

quòd nostris tēporibus penitus cōueniat.

Qui vult (inquit ille) cognoscere quæ sit ve-
ra Christi Ecclesia, non cognoscat nisi tan-
tummodo per scripturas. Et mox. Christi-
ani ergo volentes firmitatem accipere fi-
dei veræ, ad nullam rem fugiāt nisi ad scri-
pturas: Alioqui si ad alia respexerint, scā-
dalizabuntur, & peribunt, non intelligen-
tes quæ sit vera Ecclesia: & per hoc inci-
dent in abominationem desolationis, quæ
stat in sanctis Ecclesiæ locis. Sed penes
quem erit, inquierit isti, scripturarum in-
terpretatio? Certè non omnes sunt Pro-
phetæ, non omnes Doctores. Sed vicissim
clamat Esaias, & Sacerdotes & Prophetas
errasse in visione: neque admoneret Chri-
stus fugiendum Pharisæorum fermētum,
si fuisset sine exceptione iis assentiendum,
qui in cathedra Moysis sedebant: neq. fugiē-
di essent pseudoprophete, si omnes Pro-
phete verum dicerent: neque Christum
damnassent Caiaphas & vniuersa Sacer-
dorum synodus, si Spiritus sanctus in Aa-
ronis sede sedētibus, fuisset sine exceptio-
ne alligatus: Quid ergo?

Audiant igitur isti tandem quod toties
sumus surdis vociferati: nos videlicet neq.

Vetustas
aut noui-
tas nihil

facit ad ve-
ram inter-
pretationē
a falsa di-
gnoscen-
dam.

veteres, neque recentiores Synodos, siue
particulares, siue vniuersales, nisi aperte
λησιμῶς: non veteres, non nouos scripto-
res nisi palàm aut superstitiosos, aut ridicu-
los, aut communi cōsensu abrogatos: non
veterum, non recentiorum, siue Ecclesia-
sticorum siue Laïcorum, vt isti vocant, scri-
pta (nec enim Deus est *ωεγοσωποληπιης* &
sæpissimè per infimos confūdit sapientissi-
morū arrogantia) nisi manifestè impia, su-
perstitiosa, aut inepta simpliciter repudia-
re: sed hoc tantū exigere quod doctissimi &
religiosissimi quique ex veteribus scripto-
ribus sedulò faciendum monent, nimirum
vt hæc omnia ad diuini verbi scripti nor-
mam accuratè exigātur. Vetusitas enim &
scribentium auctoritas inducere quidem
potest falsitati aliquem veritatis colorem,
at vt verum sit quod à scriptis prophetiis
& Apostolicis vel tantillum discrepat, id
verò efficere nunquam potest. Deinde
ipsa experientia plus satis ostendit, funda-
mento ab Apostolis posito non tantum
fœnum & palem: sed etiam ferrum & eru-
ginem, veritati denique mendacia iā olim
fuisse superstructa, quæ omnia verbi diuini
luce & igne consumi tandem oporteat.

Et

Et ne rursus isti conquerantur sic in
 dubium reuocari quicquid in veteri Ec-
 clesia fuit repetitis conciliis statutum: a-
 gnoscere nos fatemur Symbola commu-
 ni totius Ecclesiæ consensu perpetuo cõ-
 probata, nempe Apostolicum, Nicenum,
 Athanasianum, Constantinopolitanum,
 Chalcedonensẽ, cum Ephesini concilij se-
 cundi aduersus Nestoriũ anathematismis: &
 hereses omnes illis quatuor cõciliis, ac etiã
 Constantinopolitanis Synodis quinta &
 sexta confossas, atq; adeò quæcũq; postea
 vel exortẽ vel interpolate, expressa vel ta-
 cita Ecclesię totius cõsensione ex Dei ver-
 bo sũt damnatæ, & ore & corde detestari:
 non quod ab vllis Synodis siue Symbolis
 pendeat veritas, sed quoniã quę in iis præ-
 scripta & sãcra sũt, agnoscimus ex prophe-
 ticis & Apostolicis scriptis rectè diiudica-
 ta: tantũ abest vt Ecclesiæ auctoritã ab-
 rogemus, aut piorum siue antiquorum si-
 ue recentium consensũ aspernemur, quod
 aduersarij nobis falsò & impudenter ob-
 iiciunt.

Summa autem omnium istorum hæc
 est, Christum esse veram, perpetuam, ne-
 cessariam denique & vnicam Ecclesiã

Vetustæ
 rum Syno-
 dorũ Sym-
 bola, & pa-
 trum ad-
 uersus he-
 reticos iu-
 dicia mini-
 me à nobis
 repudian-
 tur: imò cõ-
 tra aduer-
 sarios for-
 titur (quã-
 uis non vt
 uirum) de-
 fendun-
 tur.

Concia-
 tio dispu-
 rationis de
 Christo ve-
 ro vnica

vera, per-
petua, &
absolutè
necessaria
Ecclesiae
verè nota.

Catholicae notam, Christum inquam ve-
rum, id est, qualè sese initio tum in scriptis
Propheticis tū in Apostolicis scriptis per-
fectissimè, quod ad salutis rationè attinet,
patefecit. Stat enim illud, Qui mecum nō
colligit, spargit: Et illud, Christum esse an-
gularem illum fundamēti lapidem ex quo
totum ædificium exurgit: & caput illud v-
nicum quod corpori suo, id est Catholicae
veræ Ecclesiae, sensum omnem ac motum
subministrat: esse denique ostium, viam,
resurrectionem & vitam. Itaque vbicum-
que verbum illud sicuti par est auditur, ibi
demum Christus regnat: & vbi Christus
regnat, ibi demum Catholicam illam visi-
bilem Ecclesiam esse arbitramur, neq. cer-
to vlli loco, neque multitudini alligatam.
Nam vbi illud $\pi\tau\omega\mu\alpha$, Christus videlicet
crucifixus, ibi sunt illæ aquilæ: ibi salus, vbi
illud vnicum nomen, in quo salui fieri pos-
sumus: ibi Filij lucis, vbi Sol ille illucet: ibi
veræ oues, vbi Pastoris illius vox sonat, e-
tiam si duo aut tres duntaxat in vniuerso
terrarum orbe fuerint verè in ipsius no-
mine congregati: & vt paucis dicam, vbi
femen illud verum feritur, ibi est ager
Domini, & ibi messis illa crescit nun-
quam

quam exurenda.

Sed rursus quoniam, partim propter ingenij humani in præstantissimis etiam hominibus imbecillitatem, partim Pastorum improbitate aut negligētia fit, ut vix unquam Christiana doctrina ab Apostolorum temporibus sic annunciata fuerit in Ecclesia Dei, quin næuus aliquis irrepsit, quod ex Apostolicis epistolis etiam liquet, illis quoque superstitionibus, factum: quoniã denique constituit Dominus non modò ut doceretur verbum, sed etiam ne à quouis doceretur, & propterea ordinis istius certas leges perscripsit, duo sunt hîc mihi rursus explicanda, nempe quatenus puram esse necesse sit illam unicam veræ Ecclesię notam, Verbi diuini videlicet annuntiationem: & quantum sit Pastorum ipsorum ordinationi ac successioni tribuendum.

Ergo quod ad illud prius attinet, tria pono in primis, Vnum, etsi nihil nobis in Sacris literis proponatur quod non sit ad salutem vtilissimum ac penè necessarium, quædam tamen esse præcipua nostræ religionis capita ac veluti fundamenta, quæ sint ab aliis discernēda. Alterum, quædam

Quatenus puram esse doctrinam fidei in Ecclesia necesse sit ut vera sit Ecclesia, siue particularis, siue vniuersalis.

& olim Catholicæ Ecclesiæ fuisse, & aliis temporibus esse subinde posse rudimenta aliquarum Ecclesiarū particularium, quæ tamen propterea veræ Ecclesiæ esse non desinant. Tertium, non esse metiendam Ecclesiæ, siue Catholicæ, siue particularis alicuius fidem ac notam ex eo quod hic vel ille Pastor voce aut scripto doceat: neque ex eo quod aliquæ seorsum oves seferint, aut ex aliquorum siue multorū, siue paucorum disceptationibus, sed ex ea doctrina quæ cōmuniter sit in Ecclesiis recepta modò sit verbo Dei consentanea.

Non omnia Christianæ fidei dogmata esse fundamentalia.

Hæc autem *ἀντίμωρα* quoniam in controuersiam vertuntur, agere certis rationibus & exemplis illa comprobemus. Quod ad primum attinet, res ipsa demonstrat, de quibusdam controuerti saluo fundamentò religionis Christianæ posse, & quædam rursus tolli non posse quin totum ædificium funditus obruatur. Qui Christum negat venisse in carnem, ex Deo nō est, sed est spiritus Antichristi. Ergo *Δου-
ϋ*, Marcionitarum & aliorum huiusmodi cœtus non sunt Christi Ecclesia: unde efficitur dogma de Christi vtraque natura esse caput Christianæ religionis funda-

fundamentale. Rursum Hierosolymitana Ecclesia (in qua quis fuit Petro doctior?) ignorauit incircuncisorum uocationem, & tamen quæ tum erat in orbe terrarum uera Ecclesia, si Hierosolymitana non erat? Ergo dogma de uocatione incircuncisorum non est per se ex fundamentalibus Christianæ religionis capitibus. Aliquod igitur est inter ea quæ nobis credenda in scripturis proponuntur discrimen.

Alterum probari manifestiore etiam exemplo potest. Quis enim dubitat quin si uispiam fuit unquam Ecclesia uera ac penè unica & tota Catholica, ea fuerit ipsius Christi familia, cum suis illis duodecim discipulis etiam secundum carnem uersantibus? Quis item ignorat resurrectionis captio, cuius basis est ipsius Christi resurrectionis, tanti esse momenti, ut iure pronuntiet Apostolus illo sublato totum Euangelij fructum aboleri? Atqui ille ipse cœtus uix credere potuit Christum resurrectum habuit Thomas: imò ne suis quidem oculis uidentur fuisse credituri discipuli, nisi dixisset Dominus, Spiritus carnem & ossa non habet.

Quædam esse Ecclesiarum particularium rudimenta, quod etiam olim in Catholica uisum uenit.

Ex ali-
quorū si-
ue multo-
rū siue pau-
corum du-
bitatione
nō esse de
alicuius
Ecclesie
falsitate
aut verita-
te statuen-
dum.

Phil. 3.

Tertium autem illud, ex Achaia & Galatia Ecclesiarum exemplis confirmatur, quas certè vocaturus non erat Apostolus, Christi, ac proinde veras Ecclesias, si Corinthiacam Ecclesiam resurrectionis carnis dogma, & libertatis per Christum partæ beneficium Galaticas Ecclesias repudiassè propterea existimasset, quia Corinthi nonnulli ex ipsis etiam fortasse Pastoribus de resurrectionis capite ambigebāt, & ex Galatis plerique Circumcisionis & reliquarum ceremoniarum vsum reuocabant: quum tamē idem Paulus dicit, Si circumcidamini, Christus vobis nihil prodest, & eos qui non ignorantia, sed pertinacia circumcisionem urgebāt, testetur in aliud Euangelium translatos, ac proinde Apostatas manifestè appellet, & canibus, animalibus videlicet immundis, comparet. Sed aliud est errare per ignorantiam quàm veritati pertinaciter obistere, sicut *αὐτοματῶς* solent: aliud est hæresis quæ extra Ecclesiam est, si de fundamentali capite agatur, quàm hallucinatio sese doceri petēs ac sustinens: aliud est denique Solis eclipsis, quàm absentia, & vespera quàm noctis tenebræ: imò ipsa nox cui dies succedit,

dit, aliud est quàm fuerint tenebræ quum abyssum obtegerent.

His igitur positis facilè fuerit diiudicare, non quemuis errorem abolere veræ Ecclesiæ nomen, & simul falsissimū esse quod aiunt aduersarii, Catholicam Ecclesiam errare non posse, & tamen non omnem errorem abolere Catholicæ Ecclesiæ nomē.

Nam quod ad hoc posterius attinet, si particularis aliqua Ecclesia errare potest in aliquo etiam præcipuo Christianæ religionis capite, & tamen Ecclesia propterea vera esse non desinit, cur non idem de particularibus omnibus, nō sigillatim, sed vniuersaliter consideratis (hæc enim est Catholica Ecclesia) dicere licebit? Probabile certè non est vltos tum vixisse homines quum Christus resurgeret melius aut perfectius in vera fide institutos, quàm duodecim illos discipulos. Et tamen hunc totum cœtum videmus de Christi resurrectione, sicuti modò dixi, ad tempus vsque adeò dubitasse, vt propterea scribat Lucas Christum quadraginta dies post resurrectionem cum illis mansisse, vt plenam eis resurrectionis suæ fidem faceret. Itaque illud concludimus, oportere quidem ne-

Posse alios quos errores in Ecclesiâ Catholicam irreperire, etiam in aliquo fundamento cæpitæ fidei.

cessario præcipua nostræ religionis capita
 salua manere in Catholica Ecclesia vt Ca-
 tholica dici possit: sed aliquam interdum
 nubeculam (pastorum præsertim oscitan-
 tia) incidere posse, quæ modò huic modò
 illi articulo aliquid tenebrarum obducatur,
 quæ nihilominus Spiritu sancto illucescen-
 te mox euanescat. Non est igitur idè sem-
 per & sine exceptione κατὰ λόγον quod ὀ-
 ρθόδοξον, vt imperiti homines autumant,
 quum vniuersalis etiam aliquis error ad
 tempus esse possit. Idem autem multo ma-
 gis de particularibus istius vniuersitatis
 cœtibus dici potest ac debet. Quod si hæc
 vera sunt in ipsis etiam religionis nostræ
 fundamentis, quanto magis idem existi-
 mandum quoties obrepunt errores qui-
 bus ipsa religionis fundamenta non con-
 uelluntur? Hæ sunt enim paleæ quæ in-
 terdum (auctore Apostolo) super ipsorum
 Apostolorum fundamentum extruun-
 tur, apparente tandem die Domini eua-
 nescentes. Sed dies iste aliquando citius,
 aliquando serius illucet. Sic Africani, penè
 dixerim, Episcopi omnes cum Cypriano
 irritum Baptismum ab hæreticis admini-
 stratum crediderunt, quod, quãuis falsum,
 salua

salua tamen manente fidei summa, doceri & credi perperā potuit. Sed diuturnus hic error non fuit. Eadē est prorsus ratio multarum traditiuncularum quæ falsò Apostolicæ idcirco vocari tandem & credi cœperunt, quòd vsu diuturno confirmatę, ab ipsis vsq; Apostolis profectę existimarentur: quas etiam propterea ne nūc quidem dies Domini, qui nostris rursus tēporibus illuxit, abolere sine maximis certaminib. potest. Absit igitur vt propter istiusmodi næuos, aliqui cœtus ad Catholicę Ecclesię corpus nō pertinere existimentur: quāuis summa sit piis ac diligentibus Pastoribus opera adhibenda vt hæ quoque maculę spongia verbi Diuini abstergantur.

Sed illud in primis hīc obseruandū est, næuos istos & veluti tubercula, interdum eò vsque excrefcere vt in gangrenam euadant, & membra ipsa à corpore auellant, quod Pastorum in primis culpa euenisse, tum veterum, tum nostrorum temporum exempla longè turpissima demonstrant. Sic exorcismus, alius quidem energumenis proprius, alius verò omnibus adultis ad Christianismū à Paganismo accedentibus communis, Pastorū oscitantia in

Næuos
initio tole-
rabiles in-
terdum de-
sinere esse
næuos, sed
in gāgrenā
euadere.

Baptismum infantium ex Christianis nascentium inuectus, initio fuit næuus duntaxat, qui à veteribus Episcopis non animaduersus, eò vsque tandem auctus est, vt in Papatu quidem quasi necessarius retineatur, ac proinde in ἑτεροθρησκείαν, remminimè iam indifferentem, euaserit: in aliquibus Ecclesiis verò, quamuis Euangelij luce illustratis, quasi non inutilis, magno certè Pastorū dedecore, retineatur. Tanti est momenti tempestiuè leuissimis etiam erroribus occurrere. Palea fuit initio ritus vñctionis in Baptismo, quæ velut athletis aduersus Satanam & carnē certaturis adhibebatur. At hæc palea tandem quoulsq. euaserit videmus, quum chrisma etiã adorari cœperit, quod tamen aquæ ipsi, vero & essentiali Baptismi symbolo, nondum euenit. Sic crucis consignationem constat initio fuisse apertam Christianismi professionem, cuius tandem abusus effecit vt crucifixi loco crux ipsa sit collocata, nec vlla execrabilior sit in orbe terrarum idolomania. Sic celebrata fuerunt panegyricis orationibus & incredibili concursu *μνησκεία* martyrum, & celebriorum Episcoporum funera: vnde mox inuocationes mortuorum

rum ad illorum sepulchra ac tandem reli-
 quiarum adorationes exortæ. Fœnum ve-
 re fuit quarto circiter à Christi morte se-
 culo parietum pictura in Christianorum
 templa, absque vilo tamen cultu, inuecta.
 At quousque nœuus iste sit progressus vi-
 demus, adeò vt secundum Decalogi præ-
 ceptum fuerit eo nomine palàm à Papistis
 expunctum: & (quod dici absque incredi-
 bili quorundam dedecore nō potest) etiã
 hodie inter cæremonialia præcepta à nō-
 nullis quos minimè oportuit referatur.
 Tale fuit initio quadragesimale ieiuniũ,
 & aliquis ciborum delectus, nulla cultus
 opinione adiuncta: quæ nunc videmus ita
 confirmata, vt in iis aliquatenus sitam ef-
 se peccatorum remissionem, imò etiam
 meritorum dignitatem, pertinacissimè
 non pauci tueantur, qui maximè Catholi-
 ci videri volunt. Quid, obsecro, magis in-
 differens videri potest initio fuisse, quàm
 celebrandæ Cœnæ causa lapideam aut li-
 gneam mensam habere: atqui si nunquam
 Græci, Latini altaria in celebratio-
 ne Cœnæ adhibuissent, communibus mē-
 sis, vt Apostolorum temporibus, conten-
 ti: probabile est nūquam exorituram fuis-

se de illa execrabili idolomania Missatica
 controuersiam, qua nunc videmus vniuer-
 sum orbem terrarum conflagrare. Quorsu
 autem haec: nempe in primis vt haereses ab
 erroribus: fœnum & palea, ab iis quæ vel
 per se, vel ppter inuectã cultus opinionẽ,
 vel impia vel superstitiosa sunt, in diudi-
 candis Ecclesię veræ notis distinguantur:
 & tamen intelligant omnes Ecclesiarum
 administratores sicut olim extruendum
 altare non fuit ex lapidibus humana in-
 dustria politis, neque vel clauum in ta-
 bernaculo figere licuit, nisi ad exemplar
 illud quod Moses viderat in monte: ita
 etiam nunc omnibus verè pijs Magistratibus
 & cunctis veris pastoribus dandam
 operam vt in restaurando templo Do-
 mini tot modis collapsõ, non tantum
 ea restituant quæ ab Antichristis sunt
 euerfa, verum etiam omnes vel leuissi-
 mas maculas ab iisdem profectas quàm
 diligentissimè detergant, quantumlibet
 templi parietibus sint veluti incrustatæ:
 & illis *ναυπηγίας* Satanæ ex præteritorum
 temporum historia, & præsentium etiã Ec-
 clesiæ ruinarũ inspectione animaduersis,
 deludi

deludi sese prolatis veterum quorum-
 cunque patrum centonibus, aut vlla con-
 fuetudinis inani specie minimè patiantur:
 sed potius non desistant donec doctrina,
 & ritus & gubernatio quoque Ecclesia-
 stica omnis, non ad typicam aliquam i-
 maginem qua sub pædagogia legis opus
 fuit, sed ad illam absolutissimam *εικόνα* ad
 amissim adaptetur, quam nobis ore suo
 ipsemet Filius Dei, & illius postea Aposto-
 li perfectissimè suis scriptis expresserunt.
 Sed hac de re plenius alibi, vt spero, quàm
 egregiis illis *μαρτύρις*, qui nos vt nimium
 rigidos istius operis exactores reprehен-
 dunt, ac præsertim Cassandri scripto sigil-
 latim respondebitur, vt omnes intelligant
 nullos magis opus Domini quàm Sama-
 ritanos istos remorari.

Quoniam autem nonnullos rursus
 video iis non acquiescentes, quæ de fun-
 damentalibus, siue præcipuis nostræ reli-
 gionis capitibus in genere diximus, quæ-
 nam sint illa rogitare: respondeo, funda-
 mēta dici quibus positus totum ædificium
 permaneat: & quibus euerſis superstructa
 omnia corruant. Illa autem omnia Sym-
 d. ij.

que sint
 fundamen-
 talia fidei
 Catholicæ
 capita.

bolo quod Apostolicum vocant summa breuitate & perspicuitate ex verbo Dei fuisse descripta profiteamur, quod adici de calogo & orationi Dominicæ oportet, quorum ille Christianæ vitæ rationem omnem, ista verò rectam inuocationem *κατὰ πρότυπον* ostēdit. Hæc, inquam, est fundamentalis illa, vera, ac perpetua Catholicæ Ecclesiæ nota, nunquam ad finem vsq. seculorum delenda: sed quam tamen oportet ex Prophetis & Apostolicis scriptis vnde desumpta est explicari, vt ab omnibus intelligatur, & pro virili obseruetur.

Quæ doctrinæ Catholicae explicatio in Ecclesia requiratur.

Est autem huius explicationis ratio duplex. Vna rudior omnibus necessaria: altera explicatio longè & vberior, sicuti videmus, Apostolicum Symbolum fuisse aliis postea sanctarum Synodorum symbolis declaratum, vt hæresibus occurreretur & conscientiæ in sana doctrina magis ac magis stabilirentur. Itaque quamuis vt aliquis sit verum Christi membrum, non sit necesse vt *τὸ δῶν* exactissimè intelligat & omnes Theologicarum disputationū decisiones norit: tamen vnumquemque pro suo captu quid credat & cur credat nosse oportet, neque in fidei, quam *Implicitam* vocant

vocant, diabolico figmento acquiescere, sed ad illam rudiorē *κατήχησιν* accedere quoque sacrorum scriptorum enarrationem, cuius quatuor capita proponit Apostolus 2. Tim. 3. nempe Doctrinam, Redargutionem, Correctionem & Consolationem, quæ omnia sunt à diligentibus Pastoribus ac Doctoribus ad credentiū captum publicè & priuatim accommodanda.

Superest vt quantum successioni & ordinationi personarum sit tribuendum ostendamus. Diximus vnicam veram, perpetuam ac necessariam Ecclesiæ Catholicæ notam esse doctrinam à Prophetis quidē *πολυμερῶς ἢ πολυτρόπως* voce primū ac deinceps scriptis traditam: à Christo verò ipso tandem & suo ipsius ore & per Apostolos perfectissimè proditam. Est enim hoc verbum, vt post ipsum Christum ait Petrus, semē illud ex quo Ecclesia Catholica, tum initio mundi emerit, tum ad finem vsque seculorum perdurabit. Atqui semen frustrā est nisi seratur, & huius sationis per hominum ministerium faciendæ rationem, Dominus & sub vetere & sub nouo fœdere præscripsit, inquam, necessario, (alioqui mox desitura

Ordinatio quoque legitimo ministerio caruisse non semel veteram Ecclesiam, etiam Catholicam, ac proinde ad tempus sæpe abruptam fuisse ordinationem illam legitimam ordinationem ac pastorum successionem.

Ecclesiae propagatione) ad consummationem usque seculorum duraturae. Ita sane esto. Ergo, inquires, ordinatio quoque & successio illarum personarum nota etiam est Ecclesiae, vera, perpetua, ac necessaria, cum altera illa, seminis videlicet, nota, penitus cohaerens. Sic nostri aduersarij concludunt, sed falso & inepte. Nam ut illa duo iam a nobis refutata praeteream, quod videlicet de successione personarum, praetermissa doctrinae ipsius Apostolicae successione, garrunt: deinde quod successionem aliam proponunt quam quae ab Apostolis ipsis est inchoata: aut non vident, aut videre se dissimulant, et satisfatio quoque & factores non minus quam semen ad hunc Ecclesiae agrum excolendum requiruntur, non seruari tamen eadem semper vel satisfactionis faciendae, vel eorum ordinandorum quibus haec satisfatio committitur rationem. Et hoc tamen illos, ex Prophetarum praedictionibus, tum ex historiis sacris didicisse oportuit, quod nobis probandum restat. Nunquam igitur, fateor, absque Dei verbo fuit Ecclesia. Sed ostendant nobis isti certum ac perpetuum aliquem fuisse, iisdemque semper

per ordinationis legibus adstrictum sationis illius & personarum illi sationi adhibitarum ordinem, antequàm primùm sibi Dominus primogenitos consecrasset, Exodi cap. 3. 2. & 19. 22. & 24. 5. quorum loco postea Leviticum illud Sacerdotium infinitis penè ritib⁹ constitutū est. Numer. 8. 18. Tum demum igitur cœpit certa illa & ordinaria successione & ordinationis ratio, id est, sationis & eorum quibus ipsius sationis procuratio fuit demandata, qua successione & quo ordinandi modo si prius caruit Ecclesia, efficitur illam ordinariam successione & vocationem, neque necessariam, neque perpetuam semper fuisse, quum ante vtramque illam tot seculis steterit visibilis Ecclesia. Iam videamus an Leviticum hoc Sacerdotium absque interruptione ad Christi aduentum vsque steterit. Aaronis certè posterorum propagationem vsque ad ipsius tēpli euerfionem legimus: sed quemadmodum, non abolita Davidis stirpe, regnum tamen Davidis, sicut prædixerat inter cæteros Ezechiel, abruptum fuisse dicimus à Sedechia ad Zorobabelem, à cuius temporibus pro regibus duces,

d.iiij.

ac tandem, Asmonæis potentiam omnem sibi vindicantibus, pro ducibus senatores euaserunt Dauidis posteris, donec tandem istis quoque ab extraneo Herode sublatis, & Iudæa in prouinciam redacta, atque sic demum, ut prædixerat Iacob, sublato à Iuda omni sceptro exortus est ille Dauidis filius in sempiterno throno sessurus: sic Leuiticum omne Sacerdotium non semel interruptum fuisse constat, donec, succedente æterno Melchisedecico Sacerdotio, penitus aboleretur. Etenim ut illas populi sub Iudicibus clades publicas, ac in primis tempus illud quod quinque vltimis hystoriae Iudicum capitibus narratur præmittam, (quibus temporibus ministerium publicum magnopere labefactatum ac penè interdum abolitum fuisse apparet) quis in decem tribuū regno Ecclesiam aliquam veram fuisse à Ieroboami primi ad euerfionem Samariæ temporibus negauerit? Nullam tamen prorsus illic fuisse Leuiticorum Sacerdotij successionem neque ordinationem, apparet ex eo quòd Leui ex decem tribuum regno demigrasse scribitur, & ex illa tristissima Helix querela, quæ ab Apostolo repetitur Rom. II. 2. Nam, quod postea

postea de centum Prophetis in spelunca
 occultatis refertur, 1. Reg. 18. 13. ordina-
 rium illic ministerium vllum fuisse non e-
 nuncit. Excipiunt aduersarij, pios Israelitas
 adiisse Ierosolymam, ac proinde ad Leui-
 ticum Sacerdotium pertinuisse. Esto ve-
 rò, adierint aliqui: fuit tamen aliqua vera
 Ecclesia tūc in regno decem tribuum ne-
 que urbem adiens, neque ordinaria sacri-
 ficia vsurpans, neq. vllum Leuitici Sacer-
 dotij vsu retinens. Sed, rursus inquirunt
 isti, habuerunt tamen collegia Prophetar-
 um, & conuentus piorū statis etiam die-
 bus, vt liquet nominatim ex 2. Reg. 4. 23,
 ac proinde ministerij ordinaria successio
 ne tunc quidem destiterit. Neque verò ex
 hoc loco concludo sacrum Ministerium
 nullum in Israelis regno tunc extitisse,
 sed hoc vnum colligo, tum in Israelis re-
 gno prorsus abruptam fuisse Leuitici mi-
 nisterij, (quod vnicum ordinarium erat)
 successionem. Nam neque Prophetæ ho-
 minum ministerio creabantur, neque erat
 illorum ordo cōtinuus. Excipiunt rursus
 successionem ordinariam desinere in par-
 ticularibus Ecclesiis posse, in Catholica ve-
 rò Ecclesia, id est vniuersaliter, nequaquā:

quum tunc quoque steterit templum in regno Iuda. Ego verò præterquam quòd possum excipere ex prophetarum testimonio, Iudam sese ita tunc gessisse nò tantum in moribus, sed etiam in ipso diuino cultu, vt ipsum Israellem iustificauerit, & templum etiam Domini clausum fuisse sub Manasse, postquam fuisset Prophetarum sanguine cruentatum, & horrendam illam Idolomaniam Ezechieli in visione demonstratã: duo præterea excipio: Vnum, si Ecclesia aliqua particularis absque successione & ordinationis ordinariæ nota potest Ecclesiæ Catholicæ membrum esse, effici necessariò, notas illas non esse proprium illud quarto modo, vt Dialectici loquuntur, nempe quod vni speciei, & singulis indiuiduis semper conueniat, de quo nunc quaerimus, ac sanè meritò quaerimus, quum tota vis definitionis propriè in differentia notionis consistat. Alterum, si (quod antea demonstraui) Catholicæ Ecclesiæ pars aliqua carere ad tempus illa successione & ordinatione ordinaria potest, consequi particularibus singulis Ecclesiis id euenire posse. Cur enim huic potius quam illi? Atqui vbi hoc euenierit, in quo

quo tandem vniuerso inueneris, quod in
 lingulis ipsius partibus desideres? Sed ne
 isti rursus clamitent, non tamen euenisse
 quod euenire potuit, progrediamur lō-
 gius, & quæ fuerit Catholicæ Ecclesiæ sub
 Babylonica captiuitate conditio conside-
 remus. Vllum tunc certè fuisse Leuiticum
 Ministerium ordinarium isti nunquam
 euincunt. Nam Susannæ *de eam* refelli-
 tur ex verâ Danielis historia, vt vel fabu-
 losa vel merè allegorica sit narratio, q̄
 admodum & Iudithæ libellus. Et, vt E-
 zechiel fuerit Prophetæ munere alicubi
 interdum defunctus, vt ex eius Prophetiis
 liquet, ex eo tamen Leuiticum Sacerdo-
 tium interruptum non fuisse nequaquam
 probabitur. Atqui, inquires, tunc mansit
 Circuncisio. Concedo. Fuit enim hoc sin-
 gulare Dei beneficium, sicuti patrum &
 nostra memoria Satan facere non potuit
 quin Baptismi tessera remaneret. Sed ea-
 dem Circuncisio temporibus oberratio-
 nis in deserto, annis illis quadragin-
 ta, non fuit vsurpata, vbi tamen Ca-
 tholica Ecclesia si non fuit, nusquam
 fuit. Carere igitur ad tempus Eccle-
 sia aliquibus Sacramentis quum possit,

ne ista quidem Ministerij publici pars est absolute perpetua & necessaria Ecclesiae nota, quod de verbi tamen ipsius femine dici non potest. Aliud enim est ipsum foederis diploma quàm sigillum ipsi diplomati appensum: vt isto quidem carere ad rebus multis obiectis impedimētis possit Ecclesia, illo verò nequaquam: quamuis qui illud contemnat, vtrumque aspernetur, ac proinde meritò foederis expers iudicetur.

Quid ergo? nempe neque femine verbi, neque satione, neque satoribus carere vquam potest Ecclesia, sed & sationem & satores quominus ad ordinariam sationem & vocationem restringere possimus, prohibet in primis Pastorum segnitates & improbitas. Hoc autem duobus modis accidit. Vno, quum vacuè quidem non sunt cathedrae, sed qui in eis sedēt, siue per ostium, siue per fenestram sint ingressi, aut suum officium prorsus negligunt, aut zizania semini permiscunt, aut nihil praeter venenum spargunt: qualis Ecclesiae veteris Catholicae sub plerisque Iudicum interregnis, & postea in Iuda sub plerisque regibus, ac tandem Christi in terris versantibus

tis temporibus conditio fuit: altero, quum ordinaria illa, tum satio, tum ordinaria satiorum vocatio, ad tempus quasi inter mortua definit: (nam prorsus hæc aboleri ante consummationem seculorum non posse agnoscimus) qualem fuisse diximus Ecclesiæ decem tribuū, & Catholicæ Ecclesiæ in Babylonica captiuitate faciem. Dico igitur interdū accidisse in Ecclesia, iusto Dei iudicio, quod ad sationem & ad satiores attinet, illud ipsum quod famis & belli temporibus non semel euenit, nempe vt sationi nullus prorsus locus relinquatur: quod quum incidit, non omnes tamen moriuntur, sed qui supersunt famelici congestis ex superiorum annorū messe frugibus sustentantur, quemadmodum olim Iosephi temporibus Ægyptij nihil nisi septimo ipso famis anno videntur fuisse. Sic Danielē, Ezechielem, Zorobabelem, Ezram, Nehemiam, & piorum reliquias oportuit in Babylone, quum ordinarium ministerium deesset, sibi ipsis prophetas esse, ac pastores, assidua sacrarum scripturarum lectione ac meditatione cū precibus ardentissimis coniuncta, sicut in illa historia factum legimus: nisi dicere

malimus Moſen & alios Prophetas quorum tunc ſcripta extabant, quamuis iam pridem mortuos, tamen illorum in hoc exilio paſtores extiſſe, tantisper dum Sionis ſuo tempore Dominus miſereretur.

Notam
ſucceſſio-
nis, & voca-
tionis ordi-
narię, non
aboleri
quouis in-
teruenien-
te vitio.

Sed inter iſtas Eccleſię labefactationes multum tamen intereſt. Nam ubi paſtores officium duntaxat negligenter faciunt, aut in moribus tantum peccant, manet tamen adhuc ſalua ordinaria & aſpectabilis Eccleſię nota duplex, nempe & ſeminis & ſationis, atque etiam ordinationis, ſi modò Paſtores iſti quamuis negligentes, tamen legitime vocentur. Quod ſi duntaxat fermentum aliquod admifcent, cauendum quidem fermentum, ſed nihilominus audiendi ſunt quatenus ſuper cathedram non Petri, ſed Chriſti ſedent: nec propterea iſtiusmodi cõtus in Catholica Eccleſia cenſeri deſinit, aut Catholica Eccleſia viſibilis nuſquam eſt, etiam ſi forte nulli alij Paſtores niſi negligentes, moribus corrupti, & fermentum aliquod admifcentes in vniuerſo terrarum orbe inueniantur. Tales erant temporibus Chriſti Pharifæi, & Sadducæi, & legis doctores, quo-

quorum fermentum docet fugiendum, quos tamen audiri iubet super cathedram Moſis ſedentes. Sed hic locus fortaſſe non eſt à quibuſuis ſatis diligenter animaduerſus. Obſervandum enim eſt ex aliis locis, ſcripta Moſis & Prophetarum fuiſſe in Synagogis ſeorſum recitata, quod & ſectiones etiamnum hodie in Hebraicis Bibliis certa ſerie annotatæ demonſtrant. Huic autem puræ ac ſynceræ recitationi ſubiungebatur interpretatio fermenti plena, cuiuſmodi ſunt illa, quæ apud Matthæum præſertim, à Chriſto copioſè refutantur. Itaque quod ex pulpito ſyncerè de more in Synagogis ex Moſe & Prophetis recitabatur, audiri iubet Chriſtus, fermentum verò quo puritatem doctrinæ inficiebant vitari. Sic externum illum cultum in templo diligenter abſque idololatria fuiſſe Chriſti temporibus vſurpatum, dubium non eſt, quem etiam pij homines diligenter obierint: quantum rectus ſacrificiorum & totius legis vſus à Phariſæis iuſtitiariis, & à Sadducæis, qui reſurrectionem, id eſt, præcipuum ſacrificiorum finem negabant, prorsus deſtrueretur. Qualis tum quoque fuerit

pontificatus nundinatio contra legis pre-
scriptum ex historiis liquet. Sed vitiū istud
personale in tanta rerum perturbatione
ipsa Sacerdotij acta non à Sacerdote, sed à
diuina sanctione dependentia non abole-
bat. Quidam enim medium est inter me-
rè priuatos & legitimè vocatos: quum vi-
delicet aliqui, aut ignorantia, aut conui-
uentia locum legitimè vocatorum occu-
pantes tolerantur, & eorum nomine pu-
blicum aliquid agunt, sicut de Barbario
quodam Philippo in Romano iure sanc-
tum legitur, qua de re alibi plenius dixi-
mus. Itaque Ecclesia quidem in Pharisaï-
mo & Saduceïsmo suam seminis Diuini &
aliquatenus etiam fationis notam, licet
veluti obsoletam, retinuit, quamuis neque
Pharisaïsmus, neque Saduceïsmus esset Ec-

In Roma
na, qualis
tam pridē
est, Eccle-
sia, non ali-
quatenus
viciatę sed
penitus ab-
rogatę sūt
verę Ca-
tholicę Ec-
clesiæ no-
tę omnes:
sicut ab
Apostolis
predicatum
fuit.

clesiæ syncerę pars.

Sed quoties ex professio euerfa prorsus
est veritatis cathedra, neque hinc quidem
panis syncerus, inde verò fermētū aliquid
sic proponitur, vt illum quidem accipere,
istud verò repudiare possis, sed venena e-
tiam inuitis propinantur: quis aut horum
luporum, aut eorum qui eos sequuntur
coetum pro vera Ecclesia, siue Catholica,
siue

siue particulari habuerit? Talem autē paulatim euasisse Papismum, id est, Romanam quam hodie vocant Ecclesiam, affirmo, iis videlicet impletis quæ tū Paulus 1. Thess. 2, tum Ioannes in imaginis bestię descriptione tot iam antè seculis velut ob oculos spectanda proposuerunt: & veteres tū Græci, tum Latini interpretes, Irenæus, Chrysostomus, Hieronymus, Augustinus, Beda & Cusanus ipse Cardinalis de Romana sede sunt interpretati. Quænam etenim ex tribus illis Ecclesiæ Catholicę notis, (quarum vnã duntaxat immotam esse ac perpetuam, alteras duas interrumpi interdum ostendimus) in Papistica Ecclesia superest? Nam vt de illa verè propria, perpetua & absolutè necessaria, id est, sacro verbo scripto primùm dicamus, quū illud non nisi frustulatim discerptum, & quidem peregrina lingua ibi proponatur, eò vsque etiam progressa istorum impudentia, vt neque in vulgaria idiomata illud conuerti, neque barbaram & multis locis falsam Bibliorum Latinam interpretationem ex Hebræo & Græco sermone emendari sustineant, ecquis, nisi iusto Dei iudicio excæcatus, istos Catholicam Ec-

clesiam esse, in qua vna sit salus, ac non potius Babylonem illam esse censuerit, ex qua sit omnibus qui perire nolunt discedendum? Imò (inquiunt ex iis nonnulli) Prophetica & Apostolica scripta non modò recipimus, sed etiam veneramus, & quidem auctiora quàm vos recipiatis. Addunt enim, propter vnùm & alterum locum, apocryphos etiam libros. Quasi verò codices habere gemmis & auro exornatos, chartas in idola transformatas adorare, frustulatim discerptas particulas peregrina lingua cantillare, aut ex collo suspendere, aut magicis quoque incantationibus adhibere, idem sit atque Prophetica & Apostolica scripta docere, ex istis totum diuinum cultum procurare, vniuersam denique vitam instituere. At enim, inquiunt, conciones, & Doctorum quoque prælectiones, & denique parochialia, quæ vocant, monita singulis dominicis diebus habemus. Habetis profectò, sed quando, quales, à quibus, & quorsum habentur? Vt autem paucis omnia comprehendam, quum tres sint corruptionum sacrarum tabularum modi, Vnus, quum aliquid illis detrahatur: alter, quum

quum iis aliquid adiicitur: tertius, quum in iis quippiam immutatur, totidem falsi speciebus istos reos peragi quis tandem non videt? Ut à Lege incipiam, Verbum illud ipsorum *ἀγγελον* quod volunt esse potissimam diuini cultus partem, & ius illud legum conscientis ferendarum quod sibi arrogat, quo nomine appellabimus? Secundum autem præceptum annon prorsus absque vilo pudore expunxerunt, vt idolomanie genus omne, immutatis tantum veterum nominibus, palam & aperte instaurarent? Christianorum conscientias miseras nonne non modò nouis & re pugnantibus ex diametro traditionibus obruerunt, eoque prætextu non tantum viduarum domos, vt olim Pharisei, exhauserunt, sed etiam imperia & regna deuorauerunt? Legis denique totius finem & vsum à fundamentis ipsis annon euertuerunt? In Euangelio verò, (altera eaque potissima diuini verbi parte) quid integrum reliquerunt? Primum qualem nobis Christum proponunt? Incorporeo corpore nunc quidem certè præditum. num vt qui sit nobis factus à Deo sapientia? scilicet, quatenus naturalem nostram lucem

adiuuat. Num vt iustitiã nostram in solidum? nempe quatenus hoc nobis partim à nobis ipsis partim à gratia præparatis tribuitur, vt nostræ iustitiæ meritis æternæ vitæ merces ex condigno adscribatur. Quid si verò nostra ipsorum merita sufficiant? nēpe adiicientur nobis, sed æretio pretio ab ipsis institutoribus comparata, certorum quorundam sanctorum merita, quorum thesaurus ne nunc quidem sit exhaustus. & quorum sanctorum obsecro? quos scilicet ipsi Romani pontifices in album suum retulerint, & quos vnusquisq; sibi patronos & intercessores delegerit. Num verò Christum vt sanctificationem nostram proponunt? nempe rursum quatenus naturalis nostræ sanctitatis reliquias adauget. Num vt vnicam redemptionem nostram? verbo id quidem, re verò ipsa nihil minus. Nam pœnæ satisfactionem excipiunt, quo posito Deum ipsum iniustum faciunt. Quid enim iniquius quàm ab eo qui in culpa non sit pœnas satisfactionis exigere? & quorsum Dominus pœcata nostra super lignum tulit? quorsum super eum castigatio nostra? Iam verò quum ad satisfactiones illas ventum est, an non
illi

isti Deum & homines manifestissimè irri-
 dent, quum in aquæ incantatæ aspersione
 cera, sputo, oleo, signo crucis, ciborū de-
 lectu, certarum precum etiam non intel-
 lectarum demurmuratione, imaginariorū
 plerūque sanctorum suffragiis, statuarum
 adoratione, campanarum pulsu, certo ve-
 stitus etiam post mortē genere: quid am-
 plius? (O scelus omnium quæ à quoquam
 sunt vnquam patrata teterrimum!) in ipsa
 reali Christi ipsius pro viuis & mortuis
 tanto efficaciore quāto sæpius iterata fue-
 rit oblatione, id est, aperta ac manifesta o-
 blationis semel pro nobis factę conculca-
 tione, satisfactionem pro peccatorum pœ-
 na, nobis tum viuis, tum mortuis, in illo
 suo purgatorio igne vstulatis, ab ipsis emē-
 dam docent? Quale igitur istud Euange-
 lium? & qualis iste est Romani Papisimi
 Christus? Quis etiam illos ex Verbi diuini
 collatione non intelligit sua operis ope-
 rati doctrina, præter veritatem corporis
 Christi, ascensionis eiusdem in cælum, &
 descensionis è cælo dogma, omnem Sacra-
 mentorum vsum euertisse? transubstan-
 tiationis dogmate definitionē Sacramen-
 ti destruxisse? Baptismi ceremoniam infi-

nitis fordibus conspurcasse? Cœnæ Domini alteram primùm speciem sustulisse, deinde plusquàm abominando scelere, sacramento in detestandum illud sacrificium expiatorium transmutato, omnem illam sacram actionem funditus sustulisse, ac proinde noui Testamenti pactionis sigillũ apertè reuulsisse? nouis denique quotquot libuit fabricatis falsissimis sacramentis sibi vnius legislatoris nostri Iesu Christi potestatem arrogasse? Quam ergo diuini verbi partem isti non corruperunt, vel potius nõ abrogarunt? Vbi igitur illa Ecclesiæ Catholicæ vnica, vera, perpetua, necessaria nota? Vbi semen illud, quo sublato tolli quoque Ecclesiæ in terris propagatione necesse est? Quod si de Ecclesiastica administratione quæritur, vt paulò plenius hac de re disseram quàm antea, quid, obsecro, præter imaginem illam bestię in Clero Papistico inuenias? Annon iste Pontifex maximus alteri Romano pontifici maximo successit? quid dico? annon occupata tandem & aliquot iam seculis infessa Roma, Imperatoris ipsius Romani nomẽ ac potestatem omnẽ sibi Romanus ille Papa arripuit? Etenim quæ supersunt non tam Imperij

Imperij Romani quàm Germanici regni reliquæ, quid aliud sunt iam pridè, quàm inane nomen, non modò quòd istius be-
stia pedes vltro nunc ipsi Imperatores a-
doret, sed etiam quòd ex suo pseudoclero
ne vnum quidem esse patiatur, cuiquam
seculari, quam vocant, potestati obnoxii?
Imò quis istum perditum non videt ne
hoc quidem tanto scelere contentum, il-
lum ipsum esse quem Paulus, euerso impe-
rio Romano, in Dei templo sessurum, &
supra omne numen sese sublaturum prædi-
xit? Annon enim hic est qui se à nemine
ac ne ab angelis quidem iudicandū palam
testatur? qui dato pretio cælū vel inferos
sefe aperire gloriatur? qui, pro arbitrio, di-
uinas omnes & humanas leges apertè vio-
lat? qui sancitas ab ipsa natura leges (quod
facinus prophana etiā olim Romæ ciuitas,
imperante Claudio exhorruit) non semel
paucis etiā his annis reffixit? qui eos ipsos
canonas, quorū nomē territare imperitos
cōsuevit, vel terūcio addicit? Purpurati au-
tē illi Cardinales quid aliud sunt quàm Ro-
mani Senatus, nō illius veteris, sed impera-
torib. seruiētis, & tyrānidē cū illo partiētis
imago? Illā verò *δοκίμοσων* distributionē,

quis tam est imperitus rerū Romanarum
 (quod etiam ipsi Romani Pontifices & iis
 addicti scriptores testantur) vt Romani e-
 uerſi imperij ſimulachrum eſſe non ani-
 maduertat? Aliarum autem functionum
 eccleſiaſticarum, ita vt ſunt à Chriſto per
 Apoſtolos cōſtitutæ, quid apud illos præ-
 ter inaniffima nomina ſuperest? Nam
 Episcopatus qui initio, teſte quoque Hie-
 ronymo, id eſt florēte Eccleſia, nihil aliud
 quàm preſbyterium fuit, in illos quos di-
 ximus dignitatum, &, vt ipſi loquuntur,
 prælaturarum fumos, quum ſtatim poſt
 Apoſtolorum ſeculum diſſolui cœpiſſet,
 iam pridē apud iſtos totus euanuit. Quid
 autem apud illos eſt preſbyterū eſſe? num
 gregi alicui paſcendo, num morum inſpe-
 ctioni & cenſuris Eccleſiaſticis præfici: mi-
 nimè verò, ſed Chriſti rurius offerendi ius
 obtinere. Quid Diaconum eſſe? num Ec-
 cleſiæ bona procurare? Miniſtris & paupe-
 ribus ritè diſpensare? rationes accepti &
 expenſi referre? Apage. Nam hoc vnicum
 eſt potius, excepta rationum relatione, to-
 tius Paſtici cleri, & ipſius in primis Pa-
 pæ, præcipuum ac omnibus commune mu-
 nus: ita quidem ſollicitè vel auarè potius
 adm-

administratum, vt ex ipsis etiam ante multos annos mortuis grauiſſimum tributum exigant, viuis autem ne tantillum quidem gratuito largiantur. Itaque nullus apud illos Episcopus ſiue presbyter Apoſtolicus, & Diaconus ne vnus quidem. Et tamen hi ſunt qui ſucceſſionem Apoſtolorum nobis obiciunt. Quod ſi vel vnus ille vetus Canon, toties in vetuſtis Synodis iteratus, & verbo Dei prorfus conſentaneus, valeret, quo irrita eſſe prorfus ordinatio cenſetur, in qua pretium interueniat, (vt præcipuas iuſtæ vocationis Eccleſiaſticae partes, examen videlicet, & cum totius Eccleſiæ libero conſenſu coniunctam electionem, ab ipsis penitus, ſi rem ipſam ſpectes, abolitas præteream) quænam ordinationis Apoſtolicæ nota apud illos comperitur? niſi fortè volunt ordinem à Apoſtolis inſtitutum ludibrio habere, idem eſſe, atque illum per manus traditum diligenter cuſtodire: & ex nuda inſculpta imagine, ac non potius ex ipſa materia probos nummos ab adulterinis eſſe diſtinguendos contendant, præſertim quoties eandem vtrique imaginem præferunt.

In ſumma igitur quænam eſt Catholica

ista Ecclesia, in qua pro vero Christo fallif-
simū idolum, saltem quod ad officium at-
tinet: pro Verbo diuino puro, partim hu-
manæ, partim verò diabolicæ traditiones:
pro successione & ordinatione Apostoli-
ca, manifestissima, & ipsi penè Satanæ de-
testabilis animarum Christi sanguine re-
demptarum nundinatio tam impudenter
obtinere, vt in ista quidem inquirere nefas
esse velint, quin læsæ maiestatis, tum diui-
næ, tum humanæ criminis, indicta causa,
homines damnent: ista verò si concedas,
nihil sit tam impium, tam blasphemū, tam
cogitatu horrendum, quod sentire, dice-
re, scribere per ipsos non liceat?

Noltras
Ecclesias
habere ve-
ras omnes
Ecclesiæ
Catholicæ
notas, ac
primū
quidē, pu-
rū purum
Dei ver-
bum.

Sed (inquierit isti) etiam si nihil minus
essemus quam quod videri volumus, num
consequitur vestris Ecclesiis conuenire
Ecclesiæ Catholicæ nomen, quod nobis
adimitis? Nequaquam. Itaque ex re ipsa
iudicium fieri frustrà iam pridem postu-
lamus. Nos igitur tres Ecclesiæ Catholi-
cæ notas, verbi nimirum scripti semen, &
restitutam à nobis rectam ac legitimam
Ecclesiasticam vocationem ac successio-
nem, penes nos esse asserimus. Hæc illi
fortiter negant. Controuersia paucis de-
cidi

eidi non potest, neque id ego nunc mo-
 lior. Sed quod probandum susceperam
 spero à me factum, nempe falsas & adulte-
 rinas Ecclesiæ notas refutatas, veras au-
 tem demonstratas. Aliud enim est de iis no-
 tis, quænam sint, quàm penes quos sint di-
 sceptrare. Quia tamen paucis quàm illæ a-
 pud illos non sint ostendi, hoc mihi quo-
 que dicere nunc liceat, duas saltem graui-
 simas coniecturas pro nobis cõtra illos fa-
 cere: nempe quòd in dogmatibus diudi-
 candis in vnico verbo Dei scripto, id est,
 Prophetiis & Apostolicis scriptis acqui-
 escimus: quòd eius interpretationem ex
 vnica locorũ collatione & articulorũ fidei
 analogia peti postulamus, nec tamẽ vllius
 seu veteris, seu recentioris scripta repu-
 diamus, modò ad eandem illam normam,
 nempe ad Dei verbum & analogiam fidei
 exigantur. Quid illi verò tam æquis postu-
 latis opponant, satis constat.

In successione verò & ordinationis ar-
 gumento paucis abhinc annis putarunt se
 certiore nostri oppugnandi rationem
 inuenisse. Quærunt enim magno super-
 cilio vt ostendamus quibus successerint
 qui nostra memoria Ecclesias nostras

Nostras
 Ecclesias
 veram ha-
 bere Apo-
 stolicã suc-
 cessionem.

constituerunt, quasi nos non magis quam Donatistę monstrare originem possimus. Respondemus, doctrinam quam tuemur, ab Apostolicis vsque temporibus, quantumuis inualefcentibus hæresibus, & Romanis ac aliis ab ista meretrice inebriatis pseudepiscopis, illam per aliquot secula quibuscunque modis licuit conspurcanti- bus, tamen ad nostra vsque tempora per- stitisse, & ad finem vsque seculorum per- seueraturam: ab annis autem circiter du- centis, cœpisse hanc Euangelij lucem ex latebris in quas illam isti detruferant, sin- gulari Dei beneficio rursus in Occidente ex Papistico luto emergere, donec repositis quæ ablata fuerant candelabris, electi populi ad eam hinc & inde confluerent. Ad sacri verò Ministerij successionē quod attinet, dicimus mysterium illud iniqui- tatis quod suo iam tempore cœptum fuis- se testatur Apostolus, non nisi successu temporis peractum, ac proinde Roma- nam illam veterem Ecclesiam non nisi pau- latim ex Apostolica Apostaticam euasisse: neque alias Ecclesias, sicut ex historiis ap- paret, statim à fundamento desciuisse, sed tum demum quum in illa quidem pseud- episco-

piscopus & perditionis filius, sese vniuersale caput Ecclesiæ vocans, tandem sese supra ipsum numen sustulit: in aliis autem regionibus ab ista meretrice fascinati Reges ac Principes, adeoque ipsi Pastores, sese ad Antichristi pedes summisere. Id autem quando & quibus gradibus & artibus sit effectum non aliunde melius quam ex ipsa Pontificum vita ab idoneis scriptoribus explicata non modò cognosci, sed etiam ipsis penè oculis perspici potest: ita congruentibus euentis cum Apostolicis prædictionibus, & eruditorum, tum veterum, tum etiam quorundam recentiorum explanationibus, quos ne aduersarij quidem nostri reiicere audeant, vt quod de suo misterio dixit olim Apostolus, iis demum testum fuisse suum Euangelium qui perirent & quos Deus huius seculi excæcasset ne illis irradiaret lumen Euangelij gloriæ Christi, id verissimè nunc nobis de ista perdita Antichristiana colluue nomen Ecclesiæ Catholicæ emētita testari liceat. Itaque antecessores post Apostolos habemus illos ipsos orthodoxos, non tantum Romanæ Ecclesiæ, sed aliarum etiã Ecclesiarum Pastores, quorum successionem ab

istis Lupis & Tyrannis abruptam, nos Dei gratia tandem instaurare cœpimus: tantum abest vt vel nos legitimo successione argumento destituamur, vel illi successionem vllam Apostolicā proferre possint.

Ecclesiā
Catholicā
fuisse & a-
liquatenus
adhuc esse
in Papatu,
quamuis
Papatus
nō sit Ec-
clesia Ca-
tholica, ne-
que illius
pars.

Ergo, inquit, vbi ante annos circiter ducentos erat Ecclesia illa Catholica visibilis? Respondet pro nobis Christus ipse, tum fuisse & adhuc esse aliquatenus in sceleratorum colonorum manibus, qui & ipsi missos Domini seruos, atque adeo filiū ipsum, quantum in ipsis fuit, rursus extra vineam eiectū trucidarūt: & eius loco verbo quidem Christum, quo populos ludificantur, re ipsa verò sceleratissimū quemcunque ex suis nancisci potuerunt & posunt substituerunt. Sed benè est, quòd neque re ipsa eiici rursus æternus illius vineæ custos, neque rursus trucidari potuit qui Deo viuit, & nunc rursū apparens illā vineā cœpit bonis ac fideis colonis elocare. Respondet etiā nostro nomine Paulus prædicens quod impletum cernimus: nempe usurpaturū fuisse sibi templū Domini perditum illum, donec eū rursus Dominus retegeret. Respōdet etiam Ioannes mulierē illam puerum recens enixam cum puero suo

suo aduersus Draconem Regū ac Principum potentia fretū in solitudine delituisse, & urbem illam sanctam interea, non ad exiguum momentū, sed mensibus quadraginta duobus, siue diebus mille ducentis sexaginta, permāsisse. Ac nos quidem calculum istorum dierum subtilioribus relinquimus, rem ipsam duntaxat vrgemus. Itaque, vt apertius loquamur, dicimus tantisper dum magnus ille Michael apparet, verbi sui gladio quem fidis seruis suis rursus commisit, siue oris sui spiritu, Draconem illum paulatim conficiens, Ecclesiam Catholicam (id est, quantumuis exiguum numerum veri Christi tum personarum tum officium retinentium) in Babylonis Romanæ sordibus, perditō illo cum suis angelis sedem ministerij vsurpante, & meretrice septem suis montibus insidente & mundum inebriante, delituisse.

Sed, inquit, visibilem semper esse hanc veram Ecclesiam oportuit. Ad hoc verò si respondero, visibilem quidem semper fuisse & futuram Ecclesiam veram quatenus ex veris visibilibus membris constat, neque inanis est chimæra: & quatenus etiam notas externas & conspicuas habet: non

Quo se-
su Ecclesia
vera dica-
tur visibi-
lis.

autem quasi semper ita conueniant verā religionem sectantes, vt & qui sint & vbi sint digito quiuis commonstrare possit, dixero certè quod res est, & quod est à me paulo ante rationibus & exemplis demonstratum. Sed ne hūc quidem refugio. Dico enim, memoria ab ipsis vsque Apostolis repetita qui hunc perditum & totam ipsi pseudecclesiam veluti digito commōstrant, seculum vix vllū fuisse in quo simul atque Antichristus iste caput exerere cepit, aliquos non excitavit Dominus qui se illius tyrannidi opponerent. Istud si negent, sponsonem faciant, sed datis vadib⁹, Ni ex testibus idoneis, & clavis, euidentibus, perspicuis testimoniis ex ipsis eorum archiuis depromptis ita sese rem habere cunctis, nisi vltro cæcutire malint, ostēderimus.

Penes
hos esse
veram ma-
nuum im-
positionē.

Sed ne sic quidem cohiberi possunt aduersarij quin regerant, quam tandem manuū impositionem proferre possimus eos accepisse à quibus nostra memoria sunt Ecclesiae nostrae constitutae. Sic enim Spēsam Sorbonicum doctorem (à quo postea spissum volumen, calumniarum plenum, editum est his de rebus) aduersum nos declamitare

clamitare memini.

Respondeo primùm quod ille ipse alibi ex Hieronymo aduersus Luciferianos annotauit, quem locum etiam Gratianus in Decretum suum retulit, nempe manuum impositionem post Baptismum ad honorem sacerdotij potiùs quàm ad legis necessitatem pertinere. Sic igitur, inquam, sensit Hieronymus, quem illi inter sanctos suos inuocant. Sed excipient nimirum, illum agere de Impositione manuum Confirmatoria, non Ordinatoria, vt ipsi loqui solent. quod vt ita esse cõcedam, quanuis aliter sensit Spenfa, quid eos ista exceptio inuerit? Nam Confirmationem ipsi non modò inter Sacramenta numerant, sed etiam quum libet ipso Baptismo potiore ducunt. Verùm hoc omittamus. Fatentur ipsi, (nisi à Bernardo dissentire velint, ep. 77. qui tamen & verbo Dei, & Augustini, atque Ambrosij quoque auctoritate nititur) adultos Baptismi contemptu, non priuatione ex Ecclesia expungi. Quidni verò ex impositione manuum ordinaria idem multò magis dixerimus? nisi fortassis illam ad sacrum Ministerium magis requiri dixerint, quàm Baptismũ ad salutem. Con-

Manuum
impositio
quatenus
habita sit
ad legiti-
mam voca-
tionem ne-
cessaria.

tempfisse verò impositionem manuum, quinam videri possunt magni illi serui Dei, qui nostra memoria, diuino planè impulsu, Ecclesiam ab Antichristi tyrannide asseruerunt, quum nullum habuerint à quo illam legitimè petere aut accipere, vel ex ipsis veteribus Canonibus, potuerint? Antea enim ostendi, & adhuc istud affirmo, in vniuerso Clero Romano, ne vnum quidem inueniri posse, qui legitimam suam ordinationem tueri ex puris & antiquis Canonibus possit. Quid quòd in ipsa quoque purissima Ecclesia, non vique adeò necessariam habitam fuisse manuum impositionem constat? Quis enim, obsecro, manus imposuit Philippo, vt ex Diacono fieret Euangelista? quis illis manus imposuit, qui in dispersione illa prima Hierosolymitana, in scis quoque Apostolis, Euangelium in Samaria tanto cum fructu annuntiarunt? Sed, inquiunt, missi sunt postea Petrus & Iohannes, qui manus illis imponerent. Nempe iis qui crediderant, & baptisati fuerant: at nulla fit eorum mentio, qui prius illis Euangelium prædicarant. Sed ponamus de his quoque istud intelligi. Ratum igitur habuerunt

buerunt Apostoli quod illi, oblata occasione, etiam ante examen, & ante electionem ordinariam fecerant, nedum vt manuum impositionem ordinariam absolute necessariam esse vellent. Quòd si isti sūt Apostolorū successores, quales haberi & dici volunt: cur non accurrerunt etiā ipsi, Apostolorū exemplo, vt piorum hominū zelum saltem approbarent? aut cur saltem Archiepiscopi Coloniensis illius conatum non adiuuerūt, potius quàm illū Antichristo Romano dederent: cuius etiam sceleris præmium Gropperus Cardinalitiū pileū, dignum certè patella operculum, retulit? Nempe, inquit, quoniā hæretici estis. Ergo de doctrina, non de manuum impositione quærat, & vt confido, vicerimus: Sed illa rursus excipient, nascentibus primùm Ecclesiis, licuisse: nunc verò ordine semel cōstituto, idē non licere. Respondeo, fateri me magnā habendam temporum rationem, nec eos tolerandos, qui leges Ecclesiasticas bene positas violent. Sed quid si iustæ ac legitimæ ordinationis leges non à nostris violatas dicam, sed quum ab eis essent sublatae ac deletæ, qui se illius ordinis custodes mentiuntur, studuisse

nostros earum restitutioni ac instaurationi? Hoc enim ita esse ex eo apparet, quòd exceptis ritibus, meritò antiquatis, omnia in verbo Dei, & veteribus puris Canonibus præscripta, ad vnguem in nostris Ecclesiis obseruantur, apud illos apertè negliguntur. Quis autem quum pastores communi cõspiratione in lupos sunt commutati, expectandum dicat ouibus à lupis istiusmodi præsidium: & damnandum qui Prophetarũ exemplo, sese vltro lupis opponat? Prius ergo disceptetur ista controversia, quàm de ordinationis forma quaeratur: & desinant isti pastorum habitum iactare, quum intus sint lupi rapaces. Christus certè non ex manuum impositione, sed ex fructibus, id est, doctrina & moribus, veros pastores à falsis distingui iubet. Quid ad hæc isti bullati pastores?

Miracula necessaria nõ esse probanda vilæ legitimæ vocationi sacra, siue ordinaria, siue extraordinaria.

Coacti extraordinarias vocationes non semel & sine exceptione damnare, confugiunt ad Miracula, quæ volunt necessariò ad vocationem extraordinariam requiri. Sed si quis eos iubeat proferre ex quo tandem Scripturæ loco regulam istam depromperint: tum illos vel obmutescere tanquam pisces, vel extremam impudens

prudenciam proderet necesse est. Primum autem constat miraculorum donum, fuisse semper arbitrarium, id est, in vnius Dei manu positum, qui certis temporibus & personis illud est largitus: itaq. in nullam regulam cadit. Deinde, quum non modò Christus prædixerit, sed etiam historiae veteres ac recentes testentur hoc donum esse tum veris, tum falsis prophetis commune, cuius fuerit dementiæ ex miraculis falsam missionem à vera discerni velle?

Ergo, inquires, cuius in Ecclesia licebit docere? Nequaquam certè. Quisquis enim ubi ordini locus est, eum aspernatur, hoc ipso testatur se à Deo non esse, ac proinde audiendum non esse. Itaque meritò sunt hac ratione damnati Donatistæ verè schismatici: quoniam etiam si verissimū fuisset quod Cæciliano obiiciebant, non erat tamen propterea Ecclesiæ violandus ordo: & intolerabiles erant, quum ex aliquarum Ecclesiarum defectione, vniuersum orbem apostatasse clamitarent. Sed ubi *à Cæcilia* vniuersalis grassatur ordinis specie, nec ab istius mali auctoribus remedium expectari potest, tū sanè, sicut exorto in vrbe incendio, cessantibus, aut vrbem ipsam incen-

Vnde falsè vocati ones propriè discernendæ sint.

dentibus iis quos ex institutis vrbis oportuit ad illud restinguendum incendium accurrere; cuiusvis boni ciuis est extra ordinem aquam deferre, & flammis iniicere: ita in hoc longè periculosiore templi Domini incendio cuiusvis est pij hominis pro virili sese illi malo opponere: & pij Magistratus procurare, vt legitimus ordo instauretur. Sic olim Prophetæ, sic pij reges Ezechias & Iosias factitarunt: & nisi verè Christiani Imperatores, grassantibus hæresibus auctoritatem suam interposuissent, nulli magis Ecclesiam pessundedissent (sicut tandem factū videmus) quàm qui præcipuas sedes regebant. Quod si nihilominus extraordinaria vocatio nulla, Synodorum illarum veterum temporibus, extitit: nempe id contigit, quòd ordo legitimus tunc in Ecclesia non esset prorsus abolitus, vt ab aliquot iam seculis per Pseudepiscopi Romani tyrannidē factum fuisse liquet, nulla ne tenuissima quidē vmbra præcipuarū Ecclesiasticæ vocationis partiū, nèpe examinis & electionis relicta, & sola post fædissimā nundinationē, histrionica manu impositione, ad fallēdum vulgus vsurpata.

Verum, vt ista non valeant, quæ tamen

firmissima sunt, quid ad nos extraordinaria vocatio? Primos enim illos Patrum memoria domus Dei instauratores, VViclefium, Hussum Pragensem, Lutherum, Bucerum, OEcolumpadium, Zuinglium, Pellicanum, Hallerum, & alios passim plurimos, constat manuum quoque impositionem, qualemcunque isti requirunt, à suis episcopis ad docendum habuisse, à quibus postea paulatim instauratæ sunt Ecclesiæ, in quibus verã, id est, verbi diuini præscripto cõsentaneã Pastorũ, Doctorũ & Diaconorum vocationẽ restitutã affirmamus.

quidẽ manuum impositionẽ deesse, quã pseu-decclesia Romana falso facit simplicitẽ necessãriam.

Sed hïc rursus inuenisse sibi videntur nostri Ordinarij, in quo nos manifestè coarguant. Negant enim etiamsi istos modò nominauimus, presbyteri fuerunt, propterea nos legitimè ordina-^{а. тектос}tos, quũ soli Episcopi presbyteros creent, ne dum vt Episcopi simus. Ego quidẽ illis libenter relinquo totũ istum Episcopatus gradum, cuius apertè dico Spiritum sanctum non fuisse auctorem, sed humanam prædẽtiam, cui nisi animaduertimus Deũ maledixisse, certè nihil ne nunc quidem videmus, & viperam in sinu fouemus, quæ rursus matrem necabit. Sed de hoc aliàs,

Presbyterij esse manuum impositionem, non gradus episcopalis ab hominibus excogitati.

Nunc tantum ex istis quaero unde istud deprompserunt. Scilicet à Canone secundo Apostolico, quem vocant. Atqui Gelasius Papa illos Canones inter apocryphos libros recenset: nempe, opinor, quod ad inscriptionem saltem attinet. Nimium enim sit impudens oportet, qui neget Canones istos non vno seculo editos fuisse: tantum abest vt ridiculum illud figmentum, nescio cui Clementi attributum, & Græcè ac Latinè nuper editum, in quo introducuntur Apostoli sigillatim ista statuentes, à quoquam satis sani capitis homine comprobetur. Sed quorsum ista pluribus? Euangelistas fuisse presbyteris, de quibus agimus, superiores (nam alioqui Petrus Apostolus sese etiam *ovvαπροβύτης* appellat, 1. Pet. 5. 1.) negare isti non audent, vt qui ab Apostolo pastoribus & doctoribus anteponantur, Ephes. 4. 11. Atqui Timotheum non episcopum Epheso vel alij alij cui Ecclesiæ addictum, sed Euangelistam & Pauli Apostoli asseclam, testatur ipse Paulus, manuum impositionem ne ab ipso quidem, sed à presbyterio, id est presbyterorum cœtu, accepisse. Agant igitur non cum Geminiano, vt dicere solent Iuriscon-

sulti,

sulti, sed cum Paulo ipso, qui tyrannidem pseudepiscopalem tueri volunt. Nos legitime ordinatos esse eos demum arbitramur qui præeunte ex Apostolica norma doctrinæ & morum accurata inquisitione, liberæque & sanctæ electione, ex totius Ecclesiæ cui præsunt consensu, Deo solennibus precibus, ipso etiam adhibito, si ita videtur, manuum impositionis ritu, eoque simplici, & nullis traditionibus humanis inquinato, consecrantur.

Conclusio totius tractationis.

Quæ quum ita se habeant, dico frustra proponi à pseud ecclesiæ Romanæ fautoribus, tres illas Ecclesiæ notas, Successionem videlicet merè personalem, & ab Apostolica doctrina seiunctam Vocationem, & Manuum impositionem: tum quod nihil istorum sit per se vera, vel simpliciter necessaria, vel perpetua Ecclesiæ Catholicæ nota: tum quod etiam, si ita esset, nulla tamen prorsus ex iis notis in pseud ecclesiæ Romana, quæ se Catholicam falsissimè vocat, comperiatur. Contrà verò affirmo veram illam veram, necessariam perpetuamque Ecclesiæ Catholicæ notam, doctrinam videlicet Prophetis & Apostolicis scriptis perfectissimè comprehensam,

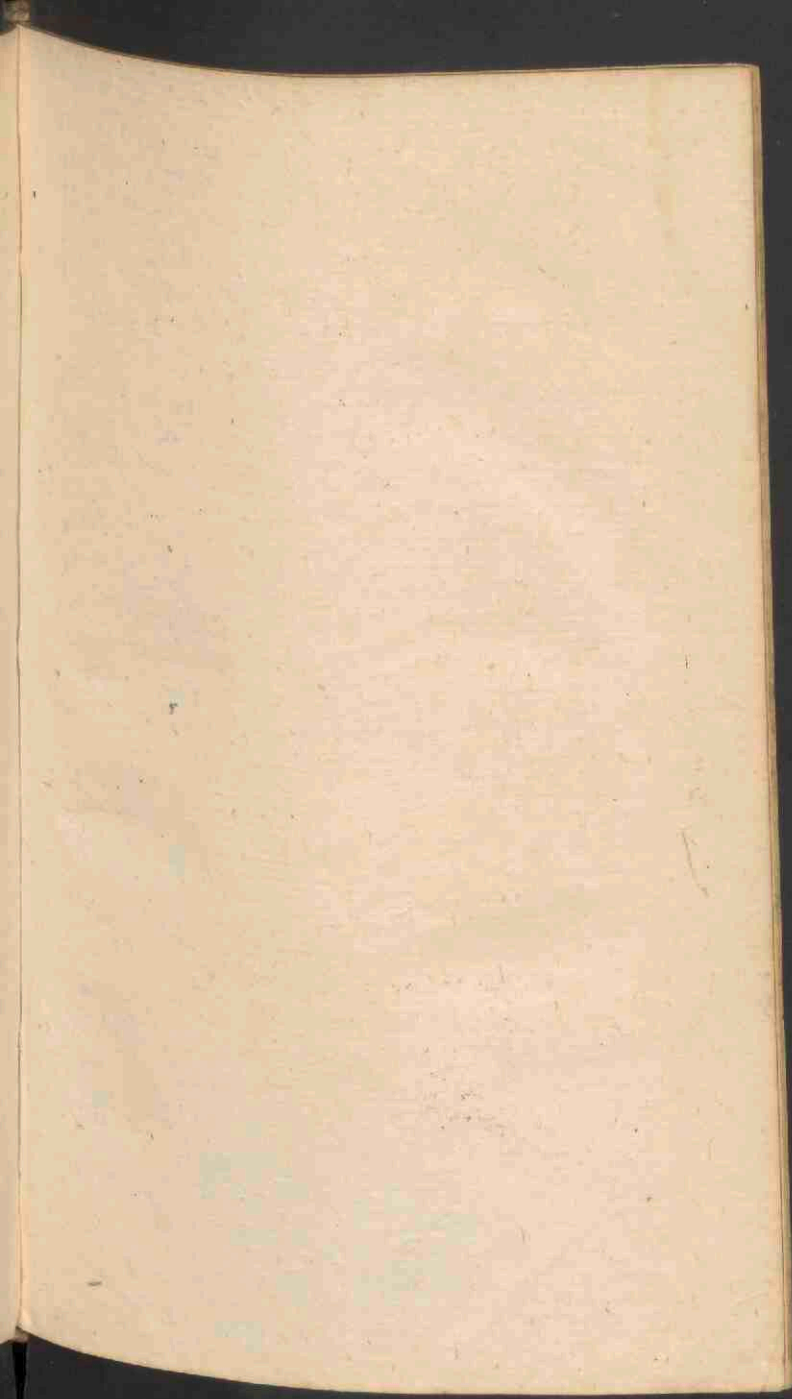

L 732 - E
90 DE ECCL. CATH. NOT.
in nostris Ecclesiis refulgere: veram denique
personalem sacri veri Ministerij successi-
onem, vocationem, ordinationem esse
in iisdem nostris Ecclesiis restitutas: ne-
que nos Sionem deseruisse, sed ex Babylo-
ne, sicuti Deus monet, fugisse: neq. Eccle-
siam scidisse, sed Pauli factum in Ephesina
Ecclesia secutos, Act. 19. 8. discipulos sepa-
rasse: neque altare contra altare, exemplo
Ieroboami aut Donatistarum erexisse, sed
altari Damasci ex æde Domini eiecto, ve-
rum diuinum cultum instaurare cœpisse:
quod etiam opus cōfido, quantumuis per
suos domi & foris obsistat Satan, tamen
filio illo perditionis per Spiritum oris Dei
tandem penitus prostrato, feliciter abso-
lutum iri.

F I N I S.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

